

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra systematickej teológie

Teologické náuky

**Porovnanie a charakteristika evanjelizačnej
praxe rodín vyslaných na misie vybraných
hnutí katolíckej cirkvi na území Českej
republiky**

Bakalárska práca

Ján Prešinský

Vedúci práce: ThLic. PhDr. Ing. Jaroslav Filka
2023

Prehlasujem, že som bakalársku prácu vypracoval samostatne a použil som pri tom len uvedené pramene a literatúru. Súhlasím, aby práca bola uložená v knižnici Cyrilometodějskej teologickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a aby bola sprístupnená štúdiijným účelom.

V Malom Cetín, dňa 14. apríla 2023

Ján Prešinský

Touto cestou chcem poďakovať môjmu školiteľovi ThLic. PhDr. Ing. Jaroslavovi Filkovi za odborné vedenie, trpezlivosť a za cenné rady pri vypracovávaní bakalárskej práce. Veľká vďaka patrí aj šiestim rodinám, ktoré boli ochotné podeliť sa o svoje svedectvá z misií, čím mi poskytli cenné zdroje informácií pre túto bakalársku prácu. Nesmierne ďakujem aj mojej manželke za jej neustálu podporu, povzbudenie a obety, ktoré musela za mňa znášať. Nech im to všetkým Pán stonásobne oplatí.

Obsah

Úvod	2
1 Vízia Cirkvi pre evanjelizačnú činnosť rodín	3
1.1 Evanjelizácia detí v rodinách	4
1.2 Evanjelizácia svedectvom	6
1.2.1 Povolanie laikov hlásať evanjelium	6
1.2.2 Povolanie manželov a rodiny	8
1.2.3 Rodina - kolíska povolání	10
1.2.4 Rozšírená plodnosť kresťanskej rodiny	10
1.3 Vyslaní na misie	11
2 Charakteristika vybraných spoločenstiev rodín a ich evanjelizačná prax	14
2.1 Neokatechumenátna cesta	14
2.1.1 Vznik, počiatky, rozšírenie	14
2.1.2 Charakteristika a spiritualita hnutia	15
2.1.3 Misie rodín	16
2.2 Saleziáni Dona Bosca	17
2.2.1 Vznik, počiatky, rozšírenie	17
2.2.2 Charakteristika a spiritualita rádu	18
2.2.3 Misie	18
2.3 Komunita Emanuel	19
2.3.1 Vznik, počiatky, rozšírenie	19
2.3.2 Charakteristika a spiritualita komunity	20
2.3.3 Misie a evanjelizácia	22
2.4 Františkáni	23
2.4.1 Vznik, počiatky, rozšírenie	23
2.4.2 Charakteristika a spiritualita rádu	24
2.4.3 České františkánske misie	25
3 Porovnanie evanjelizačnej praxe vybraných spoločenstiev rodín	26
3.1 Všeobecné porovnanie evanjelizačnej praxe jednotlivých spoločenstiev . . .	26
3.2 Porovnanie evanjelizačnej praxe niekoľkých rodín vyslaných na misie z jednotlivých spoločenstiev	29
Záver	35
Bibliografia	37

Úvod

Cirkev rozoznáva dnes rodinu ako pastoračný¹ a misijný² subjekt a pozýva ju intenzívne spolupracovať na Kristovom diele. Táto bakalárska práca predstavuje svedectvo niekoľkých rodín, ktoré sa venujú alebo venovali misijnej činnosti, porovnáva ich skúsenosti a popisuje rády a hnutia, v ktorých pôsobia.

Hlavným cieľom je evanjelizačnú prax rodín a ich spoločenstiev, z ktorých boli vyslaní zachytiť, spracovať a následne porovnať spoločné a rozdielne aspekty. Informácie o evanjelizačnej praxi rodín sú získané na základe rozhovorov, počas ktorých rodiny odpovedajú na vopred určené otázky týkajúce sa ich misijnej činnosti. Odpovede sú následne priradené ku jednotlivým aspektom, jednotlivé aspekty popísané a spracované do prehľadných tabuliek, aby ich bolo možné jednoducho konkrétne porovnať. Práca sa vymedzuje iba na rodiny, ktoré boli vyslané na misie buď z Českej republiky do zahraničia alebo ich misijná činnosť sa odohráva na území ČR. Práca je rozdelená do troch kapitol. Vychádza zo všeobecného prístupu Cirkvi k misijnej činnosti rodín, následne prechádza k uchopeniu týchto myšlienok v jednotlivých hnutiach a rádoch vo vnútri Cirkvi a nakoniec porovnáva prax týchto spoločenstiev na základe konkrétnej skúsenosti vybraných rodín. Vedľajším cieľom práce je poukázať na to, že téma rodín a ich misijného poslania, nie je v súčasnej Cirkvi marginálna.

Tento cieľ má z časti naplniť prvá kapitola, ktorá zhŕňa učenie pokoncilových cirkevných dokumentov a dokumentov 2. vatikánskeho koncilu týkajúce sa evanjelizačnej činnosti rodín. Úvádza misijné a evanjelizačné formy blízke rodinnému životu, napr. výchova detí vo viere, evanjelizácia svedectvom vlastného života alebo priame ohlasovanie Evanjelia na misijných územiach. Zahŕňa aj popis poslania laikov, ktorý je následne rozšírený na popis poslania rodiny.

V druhej kapitole sú všeobecne popísané 4 spoločenstvá, skrz ktoré môžu byť na území ČR vyslané rodiny na misie. Práca nepredpokladala uvedenie alebo popísanie všetkých spoločenstiev venujúcich sa uvedenej problematike. Boli vybrané len spoločenstvá, z ktorých sa našli rodiny ochotné podať osobnú skúsenosť. Vybrané boli Neokatechumenátna cesta, Saleziáni Dona Bosca, Komunita Emanuel a Františkáni. Pri každom spoločenstve je uvedený jeho vznik a rozšírenie v Cirkvi, ďalej jeho charakteristika zahrňajúca aj jeho spiritualitu a na koniec misijná činnosť s dôrazom na misie rodín. Konkrétne skúsenosti jednotlivých rodín sú bližšie rozpracované v tretej kapitole.

Tretia kapitola sa venuje najprv porovnávaniu misijnej praxe vybraných spoločenstiev. Odpovedá na otázku, čo majú dané spoločenstvá spoločné alebo rozdielne v prípade doby vyslania, miesta misií, možnosti výberu miesta misií, prípravy na misie, samotného aktu vyslania, misijného poslania, formy misií a nakoniec prístupu k misiám s deťmi. Následne je porovnávaná misijná prax jednotlivých rodín z daných spoločenstiev. Skúmajú sa aspekty ako motivácia, zdroj sily pre misijnú službu, najčastejšie problémy a prijatie, obohatenie pre danú rodinu a ovocie pre Cirkev.

¹Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Amoris laetitia*, 290.

²Porov. *Záverečná správa zo zasadnutia mimoriadnej synody biskupov o rodine 2014*, 2.

1 Vízia Cirkvi pre evanjelizačnú činnosť rodín

V Matúšovom evanjeliu čítame Ježišov misijný príkaz pre Cirkev: „*Chodte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta*“ (Mt 28,19-20). Cieľom týchto misií je dať ľuďom účasť na spoločenstve, ktoré tvorí Najsvätejšia trojica Otec, Syn a Duch Svätý. Práve táto nekonečná Božia láska ku všetkým ľuďom poháňa Cirkev do misií: „*Lebo nás ženie Kristova láska.*“ (2 Kor 5,14) Misijná činnosť Cirkvi teda odpovedá na túžbu ľudí po spáse, pravde a láske.³

V misijnom poslaní inšpiruje Cirkev Duch Svätý, ktorý ju vedie cestou, ktorou šiel sám Kristus - cestou chudoby, poslušnosti, služby a sebaobetovania sa až na smrť.⁴ Je preto dôležité si uvedomiť, že skutočná iniciatíva prichádza vždy od Boha a skutočnými hlásateľmi Evanjelia je možné sa stať iba skrze neho.⁵ Tak ako je to v podobenstve o rozsievачovi (porov. Mt 13,3), našou úlohou je iba spolupracovať pri siatí, siatie samotné je Božím dielom.⁶ Zároveň je treba si uvedomiť, že v misionárskom úsilí treba byť trpezlivý, na čo poukazuje aj *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*:

Cirkev na základe svojho poslania „*kráča spolu s celým ľudstvom a prežíva so svetom ten istý pozemský údel a je akoby kvasom a dušou ľudskej spoločnosti, ktorá sa má obnoviť v Kristovi a pretvoriť na Božiu rodinu*“. Misionárske úsilie vyžaduje teda trpezlivosť. Začína sa ohlasovaním evanjelia národom a skupinám ľudí, ktoré ešte neveria v Krista; pokračuje vytváraním kresťanských spoločenstiev, ktoré majú byť znamením Božej prítomnosti vo svete, a zakladaním miestnych cirkví; dáva podnet procesu inkulturácie, aby sa evanjelium vtelilo do národných kultúr; a nebudú jej chýbať ani neúspechy. „*Pokiaľ ide o ľudí, spoločenstvá a národy, [Cirkev] sa k nim dostáva a preniká k nim iba postupne, a tak ich začleňuje do katolíckej plnosti.*“⁷

Po 2. vatikánskom koncile sa veľa hovorí o novej evanjelizácii, na ktorej majú plnú účasť aj laici. Zdôrazňuje sa, že aj oni sú povolání, aby hlásali a uskutočňovali Evanjelium.⁸ Svätý Ján Pavol II zvoláva:

Myslím, že prišiel čas, nasadiť všetky cirkevné sily za novú evanjelizáciu a za misie ad gentes. Nikto, kto verí v Krista, žiadna cirkevná inštitúcia sa nemôže vyhnúť tejto najvyššej povinnosti: Krista treba zvestovať všetkým národom.⁹

Rovnako tak je teda za hlásanie evanjelia a misionársku činnosť zodpovedná aj kresťanská rodina. Sama je obrazom spoločenstva Otca a Syna v Duchu Svätom.¹⁰ Rodina dokáže prezentovať evanjelium svojím radostným svedectvom, životom domácej Cirkvi, ktorého autentickosť napomáha jeho pochopeniu a prijatiu. Cirkev sa teda snaží pomáhať rodinám žiť svoje poslanie, keďže si uvedomuje, že „budúcnosť ľudstva ide cez rodinu“.¹¹

Nasledujúca časť sa podrobnejšie venuje misijným skutočnostiam, ktoré sú najužšie späté so životom rodín.

³Porov. *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*, 849-851.

⁴Porov. tamže, 852.

⁵Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Evangelii gaudium*, 112.

⁶Porov. *Záverečná správa zo zasadnutia mimoriadnej synody biskupov o rodine 2014*, 31.

⁷*Katechizmus Katolíckej Cirkvi*, 854.

⁸Porov. JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptoris missio*, 2; JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Christifideles laici*, 64.

⁹JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptoris missio*, 3.

¹⁰Porov. *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*, 2205.

¹¹JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Christifideles laici*, 40.

1.1 Evanjelizácia detí v rodinách

Cirkev zdôrazňuje vo viacerých svojich dokumentoch od 2. vatikánskeho koncilu, že najefektívnejším spôsobom evanjelizácie je odovzdávanie viery vlastným deťom a budúcnosť evanjelizácie závisí vo veľkej miere od domácej cirkvi. Rodina posilnená krstom svojich členov a milosťou plynúcou zo sviatosti manželstva je schopná odovzdávať vieru a tým posväcovať a premieňať súčasnú spoločnosť podľa Božieho plánu. I keby bola spoločnosť nastavená proti náboženstvu a silne sekularizovaná, domáca cirkev stále ostáva bezpečným miestom, kde deti a mládež môžu dostávať opravdivú katechézu.¹² Náboženská výchova a katechéza detí teda dávajú rodine v rámci Cirkvi miesto pravého subjektu evanjelizácie a apoštolátu.¹³

Rodičia - prví učitelia viery

Dôležitosť odovzdávania viery deťom, prítomná už v židovskej tradícii, nachádza svoje miesto aj v kresťanskej rodine a stáva sa tak prvým a prirodzeným miestom evanjelizácie detí.¹⁴ Kresťanskí rodičia majú výsadu uvádzať svoje deti do tajomstiev viery, majú byť pre nich „prvými hlásateľmi,“¹⁵ pracovníkmi milosti a majú prinášať vlastné svedectvo viery.¹⁶

Domáca cirkev

Druhý vatikánsky koncil nazýva rodinu starobylým názvom – *Ecclesia domestica* („domáca cirkev“), keďže ju považuje za ohnisko živej a žiarivej viery.¹⁷ Pri počiatkoch Cirkvi, tieto rodiny tvorili jej jadro, aj keď boli len malými ostrovmi kresťanského života v neveriacom svete.¹⁸ Postupne však manželstvo a kresťanské rodiny takto budovali Cirkev.¹⁹

Označenie „domáca cirkev“ poukazuje tak na apoštolské poslanie rodiny byť základnou živnou bunkou spoločnosti, ktoré sa realizuje prvotne medzi manželmi, rodičmi a deťmi vzájomnou láskou, spoločnou modlitbou a zapojením do liturgického života Cirkvi. Následne skrz pohostinstvo a dobré skutky smeruje v prospech bratov a sestier, ktorí potrebujú pomoc²⁰. Vďaka pravému kresťanskému životu napomáhajú rodiny tiež k rozmnoženiu kňazských a rehoľných povolání, ale i k apoštolátu laikov.²¹

V takejto domácej cirkvi, vedomej si svojej služby voči všeobecnej Cirkvi, všetky jej zložky ohlasujú evanjelium a súčasne všetkým sa ono ohlasuje.²² Koncil to potvrdzuje slovami: „*Deti ako živé údy rodiny prispievajú svojím spôsobom k posväteniu rodičov.*“²³

¹²Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 52.

¹³Porov. JÁN PAVOL II., apošt. list *Gratissimam sane*, 16.

¹⁴Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Amoris laetitia*, 16.

¹⁵Porov. *Katechismus Katolíckej Cirkvi*, 2225; JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 2.

¹⁶Porov. 2. VAT. KONCIL, dekrét *Apostolicam actuositatem*, 11.

¹⁷Porov. *Katechismus Katolíckej Cirkvi*, 1656.

¹⁸Porov. tamže, 1655.

¹⁹Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 15.

²⁰Porov. 2. VAT. KONCIL, dekrét *Apostolicam actuositatem*, 11; JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Christifideles laici*, 62.

²¹Porov. 2. VAT. KONCIL, dekrét *Ad gentes*, 19.

²²Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 39.

²³JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Christifideles laici*, 47.

Návod k domácej evanjelizácii a sprevádzaniu

S výchovou ku viere je potrebné začať už od najútlejšieho veku a celá výchova musí byť charakterizovaná procesom odovzdávania viery. Rodičia majú byť pre deti vzorom, čo sa týka praktizovania viery. Je poslaním rodičov, aby ich deti mohli stretnúť Krista skrz modlitbu, službu druhým, účasťou na liturgii a cirkevných aktivitách alebo skrz mariánsku zbožnosť. Rodinná katechéza takto predchádza, sprevádza a obohacuje iné spôsoby poučovania vo viere.²⁴ Ovocie vlastného príkladu zdôrazňuje aj konštitúcia *Gaudium et spes*:

Keď sú rodičia prví v dobrom príklade a rodinnej modlitbe, potom aj deti, ba všetci, čo žijú v rodinnom kruhu, ľahšie nájdu cestu k ľudskosti, spáse a svätosti.²⁵

Rodičia majú byť citliví pre povolanie svojich detí a poskytnúť im podporu a evanjelizačnú a katechetickú službu, ktorú potrebujú pri formovaní svojho povolania aj počas mladosti a dospievania, keď často kritizujú alebo odmietajú kresťanskú vieru.²⁶ Rodičia si majú byť vedomí, že „majú priniesť zvláštny príspevok pre misijnú úlohu Cirkvi tým, že pestujú u svojich synov a dcér misijné povolania“.²⁷

Manželstvo ako služba

V súčasnej dobe je manželstvo vnímané ako formálne spojenie a citové uspokojenie muža a ženy. Je však potrebné hľadiť aj na fakt, že manželstvo je predpokladom pre vytvorenie rodiny, ktorá tvorí základnú bunku spoločnosti.²⁸ Nemôžeme preto opomenúť službu, ktorú tým vykonáva. Jednak už spomínanou výchovou a odovzďávaním viery vlastným deťom, ale aj nazeraním na deti a ľudí okolo seba ako na deti Božie. Týmto rozšírením obzoru otcovstva a materstva, tvoria ďalšie duchovné korene aj za hranicami telesných a pokrvných zväzkov.²⁹

Potreba pomoci Cirkvi rodinám

„Malá domáca cirkev“, ako sme nazvali kresťanskú rodinu, nemôže fungovať bez preporenia s celou Cirkvou. A tak ako je potrebné stále a dôkladne evanjelizovať veľkú Cirkev, je nevyhnutné evanjelizovať aj malú domácu cirkev.³⁰ Nemôže evanjelizovať bez toho, aby bola evanjelizovaná. Cirkev vie, že dobro spoločnosti a aj jej vlastné dobro je úzko späté s dobrom rodiny, preto označuje ohlasovanie evanjelia práve pre rodiny ako zásadné.³¹ Opakuje to aj pápež František:

Pred rodinami a uprostred nich musí vždy zaznievať prvé ohlasovanie – to, čo je „najkrajšie, najväčšie, najatraktívnejšie a zároveň najpotrebnejšie“, „musí stáť v centre evanjelizačného úsilia“. Prvé ohlasovanie „treba vždy znovu rozličnými spôsobmi počúvať a stále nanovo ohlasovať počas katechézy rozličnými formami“.³²

alebo

²⁴Porov. *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*, 2226; FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Amoris laetitia*, 287.

²⁵2. VAT. KONCIL, konštitúcia *Gaudium et spes*, 48.

²⁶Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 53.

²⁷JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptoris missio*, 80.

²⁸Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Evangelii gaudium*, 66.

²⁹Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 41.

³⁰Porov. tamže, 51.

³¹Porov. tamže, 3

³²FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Amoris laetitia*, 58.

treba zhodnotiť manželské páry, matky a otcov, ako aktívne subjekty katechézy. Rodinná katechéza je veľkou pomocou, lebo je účinnou metódou na formáciu mladých rodičov a nato, aby si uvedomili svoje poslanie evanjelizátorov vlastnej rodiny.³³

Rodina potrebuje mať možnosť niekde načerpať pre svoju službu. Cirkev sa v tomto ohľade snaží poskytnúť rodinám pomocnú ruku pri vzdelávaní a výchove detí a mladých prostredníctvom rôznych osobných programov (zahŕňajúcich napr. tematiku plodnosti manželov, výchovy detí, svedectva Sviatosti manželstva, prípravy iných párov k manželstvu a priateľských sprevádzaní párov a rodín čeliacich problémom) a spoločenstiev poskytujúcich prijatie.³⁴

Cirkev si však súčasne uvedomuje, že pre rytmus súčasného života mnoho manželov nebude ochotných chodiť na časté stretnutia. Preto musí byť pastorácia rodín misionárska, vychádzajúca, blízka a nie zameraná iba na ponuku pestrej palety rôznych kurzov. Ako efektívne sa ukazuje zveriť napr. starším párom úlohu sprevádzať vo svojom okolí mladšie páry, stretávať sa s nimi a ponúkať im svoje cenné skúsenosti.³⁵

1.2 Evanjelizácia svedectvom

Encyklika pápeža Ján Pavla II. *Redemptoris Missio* hovorí:

Človek našej prítomnosti verí viac svedkom než učiteľom, viac skúsenosti než náuke, viac životu a skutkom než teóriám. Svedectvo kresťanského života je prvou a nenahraditeľnou formou misii.³⁶

To znamená, že každý kresťan sa môže stať hlásateľom evanjelia a je na to povolaný.³⁷ Modelovým svedkom kresťanského života je Ježiš Kristus, a tento ideál života v jednoduchosťi a pokore má blízko k naplneniu v spôsobe života misionárov, kresťanských rodín a kresťanských spoločenstiev.³⁸

1.2.1 Povolanie laikov hlásať evanjelium

O stále intenzívnejšom zapojení laikov do činnosti Cirkvi svedčia mnohé koncilové aj pokoncilové cirkevné dokumenty. O ich povolani svedčí aj nasledovný citát z apoštolskej exhortácie *Familiaris consortio*:

Kristus ich preto ustanovil za svojich svedkov a vystrojuje ich zmyslom pre vieru a milosťou slova (porov. Sk 2,17-18; Zjv 19,10), aby sa sila evanjelia prejavovala v každodennom rodinnom a spoločenskom živote. Laici majú dokonca - vďaka osobitnému povolaniu - zvláštnu úlohu, aby totiž v Kristovom svetle vysvetľovali dejiny tohto sveta, lebo sú povolaní osvecovať a vytvárať pozemskú skutočnosť a záležitosti podľa úmyslov Boha Stvoriteľa a Vykupiteľa.³⁹

Účasť laikov na prorockom úrade Ježiša Krista

Kresťan je Kristom ustanovený za svedka a je oživovaný Duchom svätým, aby bol schopný vydávať svedectvo pravde svojimi každodennými postojmi, slovom a životom.

³³Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Amoris laetitia*, 287.

³⁴Porov. *Záverečná správa zo zasadnutia mimoriadnej synody biskupov o rodine 2014*, 60-61.

³⁵Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Amoris laetitia*, 230.

³⁶JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptoris missio*, 42.

³⁷PAVOL VI., apošt. exhortácia *Evangelii nuntiandi*, 21.

³⁸Porov. JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptoris missio*, 42.

³⁹JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 5.

Všetky ich skutky, rodinný život, práca, životné dobrá, či problémy, ak sú znášané s trpezlivosťou prinášajú ovocie Cirkvi a zasväcujú tak sám svet.⁴⁰

Účasť na Kristovom prorockom úrade znamená, že Boží ľud je obdarovaný tzv. *sensus fidei* - nadprirodzeným zmyslom pre vieru. Vďaka nemu je schopný pridržať sa pravej viery, prehĺbovať jej chápanie a stať sa svedkom Krista pre tento svet.⁴¹

Katechizmus Katolíckej Cirkvi ďalej zahŕňa do tohoto prorockého posolania aj evanjelizáciu:

Laici plnia svoje prorocké posolanie aj evanjelizáciou, „čiže hlásaním Krista svedectvom života, ako aj slovom“. U laikov „táto evanjelizácia nadobúda špecifický ráz a osobitnú účinnosť preto, že sa vykonáva v bežných životných podmienkach.“ „Ale takýto apoštolát nespočíva len vo svedectve života. Pravý apoštol hľadá príležitosti ohlasovať Krista aj slovami tak neveriacim, ako aj veriacim.“⁴².

Byť svedectvom pre iných

Vydávať svedectvo o Kristovi životom i slovom doma, v spoločnosti, vo svojom zamestnaní je povinnosťou každého kresťana laika⁴³ - vytvára sa tým syntéza medzi Evanjeliom a každodennými povinnosťami⁴⁴. Apostolicam Actuositatem hovorí: „*Svedectvo kresťanského života a dobré skutky konané v nadprirodzenom duchu majú silu priťahovať ľudí k viere a k Bohu.*“⁴⁵ *Katechizmus Katolíckej Cirkvi* pridáva: „*Svedectvo je úkon spravodlivosti, ktorý potvrdzuje pravdu alebo ju dáva poznať.*“⁴⁶ (porov. Mt18,16).

Prepojenosť misijného života a osobného svedectva viery dobre ilustruje život prvotnej Cirkvi v Skutkoch apoštolov. Misie prebiehali na rôznych úrovniach. Prvou boli dvanásť apoštolov okolo Petra, hlásajúcich blahozvesť, druhú úroveň predstavovalo spoločenstvo veriacich, ktorí svojím životom a konaním dosvedčujú Pána a obracajú pohanov a nakoniec tretia úroveň boli kresťania zvlášť povolani na hlásanie evanjelia. Po spoločnom rozlíšení celej obce, po pôste, modlitbách a eucharistii zisťujú, že Pavol a Barnabáš sú vyvolení pre misie. Misie teda boli úlohou alebo zodpovednosťou celej miestnej cirkvi boli chápané ako samozrejmé ovocie kresťanského života.⁴⁷

Oblasti uplatnenia laikov

Apoštolská exhortácia *Familiaris consortio* upriamuje pozornosť na hlásanie radostného posolstva o rodine:

Je úlohou kresťanov, aby s radosťou a s presvedčením hlásali „radostné posolstvo“ o rodine, ktoré treba opätovne počúvať, a stále hlbšie chápať úprimné slová, odhaľujúce jej pravú totožnosť, vnútorné zdroje sily a dôležitosť jej posolania v občianskom živote i v Božom ľude.⁴⁸

⁴⁰Porov. 2. VAT. KONCIL, konštitúcia *Lumen gentium*, 34.

⁴¹*Katechizmus Katolíckej Cirkvi*, 784.

⁴²Tamže, 905; Porov. 2. VAT. KONCIL, konštitúcia *Lumen gentium*, 35; JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Christifideles laici*, 14.

⁴³Porov. 2. VAT. KONCIL, dekrét *Ad gentes*, 21.

⁴⁴Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Christifideles laici*, 34.

⁴⁵2. VAT. KONCIL, dekrét *Apostolicam actuositatem*, 6.

⁴⁶*Katechizmus Katolíckej Cirkvi*, 2472.

⁴⁷Porov. JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptoris missio*, 27.

⁴⁸JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 86.

Oblasti uplatnenia laikov sú však oveľa širšie. Osobitný spôsob vykonávania evanjelizácie zahŕňa všetky oblasti pôsobenia ľudskej činnosti, teda nielen rodinný a spoločenský život, ale aj oblasti politického, hospodárskeho a sociálneho sveta, ďalej sveta kultúry, vied a umení, medzinárodného života, či oblasť spoločensko-komunikačných prostriedkov.⁴⁹ Vo všetkých týchto oblastiach sú laici povolaní hľadať Božie kráľovstvo, hlásať radostné posolstvo a usporadúvať časné záležitosti podľa úmyslov Boha Stvoriteľa a Vykupiteľa.⁵⁰

Silnejší apel po zapojení kresťanských laikov do svetského prostredia opisuje aj nasledujúca línia. Kým pápež Ján Pavol II. v roku 1987 v apoštolskej exhortácii *Christifideles Laici* vyslovuje plné uznanie apoštolským prínosom laikov za evanjelizáciu a kresťanskú inšpiráciu svetského prostredia⁵¹, pápež František v roku 2013 v apoštolskej exhortácii *Evangelii gaudium* síce uvádza, že „Povedomie o identite a službe laikov v Cirkvi vzrástlo“, ale zároveň dodáva, že úsilie laických služieb „sa neodráža v prenikaní kresťanských hodnôt do sociálneho, politického a ekonomického sveta.“⁵² V roku 2016 v apoštolskej exhortácii *Amoris laetitia* ďalej vyzýva misijnú konverziu celej Cirkvi a zdôrazňuje potrebu evanjelizácie, „ktorá odvážne demaskuje kultúrne, spoločenské, politické a ekonomické nastavenia, ktoré bránia autentickému rodinnému životu, pretože vyvolávajú diskrimináciu, chudobu, vylúčenie a násilie.“⁵³

Šírte evanjelium

Z evanjelií je zjavné, že Kristus svoju výzvu šíriť evanjelium nemyslel iba ako dobre mienenú radu, ale ako poslanie a povinnosť všetkých kresťanov, zasvätených, aj nezasvätených.⁵⁴ Tento apoštolát im bol daný na základe krstu⁵⁵ a birmovania⁵⁶ a má preniknúť celú spoločnosť duchom Evanjelia.⁵⁷ *Katechizmus Katolíckej Cirkvi* ešte podčiarkuje túto povinnosť:

Táto povinnosť je ešte naliehavejšia vtedy, keď ľudia iba ich prostredníctvom môžu počuť evanjelium a poznať Ježiša Krista. Činnosť laikov v cirkevných spoločenstvách je taká potrebná, že bez nej apoštolát duchovných pastierov nemôže vo väčšine prípadov dosiahnuť svoj plný účinok.⁵⁸

1.2.2 Povolanie manželov a rodiny

Dokument *Familiaris consortio* potvrdzuje, že na úlohu kresťanských manželov a rodičov sa aplikujú všetky úlohy laikov spočívajúcich v zasväcovaní sveta Bohu.⁵⁹ Povolanie, ktoré je pre kresťanských manželov a rodičov špecifické, je popísané nižšie. Toto povolanie je dôležité, keďže „Kresťanská rodina mohutne ohlasuje súčasné čnosti kráľovstva Božieho.“⁶⁰

⁴⁹Porov. PAVOL VI., apošt. exhortácia *Evangelii nuntiandi*, 70.

⁵⁰Porov. 2. VAT. KONCIL, konštitúcia *Lumen gentium*, 31.

⁵¹Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Christifideles laici*, 23.

⁵²FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Evangelii gaudium*, 102.

⁵³FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Amoris laetitia*, 201.

⁵⁴Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Christifideles laici*, 15.

⁵⁵Porov. *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*, 1270.

⁵⁶Porov. tamže, 1305.

⁵⁷Porov. 2. VAT. KONCIL, dekrét *Ad gentes*, 15.

⁵⁸Porov. *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*, 900.

⁵⁹Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 56.

⁶⁰2. VAT. KONCIL, konštitúcia *Lumen gentium*, 35.

Poslanie dovnútra

Rodina, v ktorej manželia žijú vo vernej láske, evanjeliových čnostiach, udržujú sa celý život v milosti a vychovávajú v kresťanskej viere svoje deti preukazujú črty univerzálnej Cirkvi - „všetky jej zložky a rysy ohlasujú evanjelium a súčasne sú evanjelizované.“⁶¹ Už iba tým, že žijú svoje poslanie iba jeden pre druhého vnútri v rodine, slúžia všetkým ako príklad neúnavnej a šlachetnej lásky⁶² a sprítomňujú „Spasiteľa vo svete a pravú povahu Cirkvi.“⁶³

Kresťanská rodina je povolaná posväcovať seba, Cirkev aj svet skrz svoju sviatosť manželstva, vzájomnou obetou a modlitbou.⁶⁴ Vo svete sa stáva „malým, ale cenným znamením“ toho, že Boh miluje všetkých ľudí skrz vydávanie svedectva „o neoceniteľnej hodnote manželskej nerozlučiteľnosti a vernosti.“⁶⁵ Apoštolská exhortácia *Cristefideles Laici* ďalej píše:

Kresťanská rodina buduje ďalej Božie Kráľovstvo v dejinách prostredníctvom tých istých denných skutočností, ktoré zasahujú a poznamenávajú jej zvláštnu životnú situáciu. Tak je to práve láska v manželstve a v rodine s jej mimoriadnym bohatstvom hodnôt a úloh v znamení celosti a jedinečnosti, vernosti a plodnosti, prostredníctvom ktorej sa vyjadruje a uskutočňuje účasť kresťanskej rodiny na prorockom, kňazskom a kráľovskom poslaní Ježiša Krista a jeho Cirkvi.⁶⁶

Ďalšie svedectvo poskytujú tí manželia, „čo sa spoločnou dohodou zaviazali k periodickej zdržanlivosti a dostali sa k zrelšej osobnej zodpovednosti voči láske a životu.“⁶⁷ Manželská oddanosť oslavujúca zväzok na celý život je zas „znamením šlachetnej a neochvejnej vernosti Bohu a jeho zmluve.“ a môže povzbudiť napr. tých, ktorí sú povolaní k panenstvu ku „konkrétnejšej a obetavejšej disponibilite.“⁶⁸ V neposlednom rade silným svedectvom, je život matiek, pretože ony „sú najsilnejšou protilátkou k šíreniu egoistického individualizmu.“⁶⁹

Poslanie smerom von

V apoštolskom liste *Gratissimam Sane* určenom rodinám pápež Ján Pavol II. povzbudzuje rodiny:

Milované rodiny, aj vy musíte byť odvážne, ochotné vždy vydávať svedectvo o nádeji, ktorá je vo vás (porov. 1Pt 3,15). Musíte byť pripravené nasledovať Krista na tie pastviny, ktoré dávajú život a ktoré on sám pripravil veľkonočným tajomstvom svojej smrti a zmŕtvychvstania.⁷⁰

Cirkev pozýva rodinu neuzatvárať sa do seba, ale povoláva ju vychovávať ľudí k láske a k prejavom lásky vo všetkých vzťahoch s inými, otvárať sa spoločenstvu.⁷¹ Má slúžiť Cirkvi účasťou na jej živote a poslaní, aby sa mohla stať „spoločenstvom prinášajúcim spásu.“⁷²

⁶¹ PAVOL VI., apošt. exhortácia *Evangeliū nuntiandi*, 71.

⁶² Porov. 2. VAT. KONCIL, konštitúcia *Lumen gentium*, 41.

⁶³ 2. VAT. KONCIL, konštitúcia *Gaudium et spes*, 48.

⁶⁴ Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 55.

⁶⁵ Tamže, 20.

⁶⁶ Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Christifideles laici*, 52.

⁶⁷ JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 30.

⁶⁸ FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Amoris laetitia*, 162.

⁶⁹ Tamže, 174.

⁷⁰ JÁN PAVOL II., apošt. list *Gratissimam sane*, 13.

⁷¹ Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 64.

⁷² Tamže, 49.

Má byť prítomná napr. pri sprevádzaní kňazov a seminaristov⁷³ a plne sa zapojiť aj do liturgického života Cirkvi⁷⁴. Má robiť svet „domáckym“, aby sa všetci navzájom vnímali ako bratia. Rodina má byť solidárna, starať sa o sociálne otázky a byť schopná vytvárať priateľstvá aj s chudobnými a spoločnosťou odvrhnutými.⁷⁵

Poslanie rodiny pre svet možno zhrnúť tak, že má byť „základnou živnou bunkou spoločnosti.“⁷⁶ Dekrét 2. vatikánskeho koncilu o laickom apoštoláte *Apostolicam Actuositatem* ešte ďalej o rodinách píše:

Kresťanské rodiny, ktoré žijú dôsledne podľa evanjelia a sú vzorom kresťanského manželského života, vydávajú svetu vždy a všade drahocenné svedectvo o Kristovi, najmä však v krajoch, v ktorých sa začína rozosievať semeno evanjelia, alebo kde je Cirkev iba v začiatkoch, alebo kde je vo vážnom nebezpečenstve.⁷⁷

1.2.3 Rodina - kolíska povolání

Pre zrod povolania k zasvätenému životu, či k aktívnemu životu laikov, je potrebné podnetné prostredie, ktoré ponúka autentické príklady a vierohodné dôkazy toho, že život s Kristom má zmysel. Pravý kresťanský život rodiny je jedným z takýchto prostredí.⁷⁸

Dekrét o kňazskej formácii 2. vatikánskeho koncilu *Optatam Totius* prirovnáva kresťanskú rodinu k prvému semináru:

Povinnosť napomáhať povolania sa týka celej kresťanskej pospolitosti, ktorá sa má o ne pričíňovať najsamprv dôsledným kresťanským životom. V tomto ohľade najviac môžu urobiť rodiny preniknuté duchom viery, lásky a nábožnosti, ktoré sa tak stávajú sťaby prvým seminárom.⁷⁹

V súčasnosti sa Cirkev stále viac snaží rodiny zapojiť aj do formačného procesu v seminári. Seminaristi sú posielaní počas formácie častejšie priamo do farností, kde sa stretávajú predovšetkým s rodinami. Rodinné zväzky, ktoré majú pred sebou im slúžia na dozrievanie v prípade, že si nesú zranenia z vlastných rodín. Rodiny teda napomáhajú posilňovaniu realistikosti počas formácie.⁸⁰

Skúsenosť ukazuje, že aj deti vyrastajúce v misijných rodinách sa často stávajú misionármi, v prípade, že ich rodičia boli svedectvom blízkosti a prijatia pre svoje okolie.⁸¹

1.2.4 Rozšírená plodnosť kresťanskej rodiny

Rodina stváraňuje Boha Stvoriteľa skrz rodičov, ktorí plodia nový život. Táto plodná ľudská láska istým spôsobom odhaľuje a kontempluje Božie tajomstvo skrývajúce sa vo vzťahu Najsvätejšej trojice.⁸² Radosť z rodiaceho sa života, krása vzájomného a nezištného darovania sa a starostlivosť o všetkých členov rodiny robia povolanie do rodiny

⁷³Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Amoris laetitia*, 203.

⁷⁴2. VAT. KONCIL, dekrét *Apostolicam actuositatem*, 11.

⁷⁵Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Amoris laetitia*, 183; JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 47.

⁷⁶2. VAT. KONCIL, dekrét *Apostolicam actuositatem*, 11.

⁷⁷Tamže.

⁷⁸Porov. 2. VAT. KONCIL, dekrét *Ad gentes*, 19.

⁷⁹2. VAT. KONCIL, dekrét *Optatam totius*, 2.

⁸⁰Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Amoris laetitia*, 203.

⁸¹Porov. tamže, 289.

⁸²Porov. tamže, 11.

aktraktívnymi pre Cirkev i celú spoločnosť.⁸³ Okrem toho rodina na podnet Ducha Svätého vychádza zo seba a zahŕňa svojou pohostinnosťou dobrom aj druhých.⁸⁴

Ovocie všeobecnej plodnosti rodiny zhrňa pápež František vo svojej apoštolskej exhortácii *Amoris Laetitia*:

Svedectvom aj slovom rodiny rozprávajú druhým o Ježišovi, odovzdávajú vieru, prebúdajú túžbu po Bohu a ukazujú krásu evanjelia i životného štýlu, ktorý nám evanjelium predkladá. Kresťanskí manželia tak skrášľujú šed' verejného priestoru, naplňujú ju farbami bratstva, sociálneho citenia, ochrany krehkých osôb, žiarivej viery, aktívnej nádeje. Ich plodnosť sa rozširuje a transformuje do tisícov spôsobov sprítomnenia Božej lásky v spoločnosti.⁸⁵

Vďaka radostnému svedectvu „domácich cirkví“ o tom, že evanjelium rodiny „naplňa srdce a celý život“ Cirkev považuje rodinu za hlavný subjekt rodinnej pastorácie.⁸⁶ Zároveň, vďaka živému misionárskemu duchu „je povoláná stať sa žiarivým znakom Kristovej prítomnosti a lásky i pre „vzdialených“, pre rodiny neveriacich i pre samé kresťanské rodiny, ktoré už nežijú dôsledne podľa svojej viery“.⁸⁷

1.3 Vyslaní na misie

Ježišove „chodte“ (Mt 28,19-20), ktoré uvádza túto kapitolu a ktoré vysielajú každého kresťana na misionársku cestu, označuje všetky nové scenáre a výzvy evanjelizačného posolania Cirkvi.⁸⁸ Každý kresťan a každé spoločenstvo musí rozlíšiť, ktorá cesta je určená práve jemu. Každý je však pozvaný vyjsť zo seba a hlásať evanjelium všetkému stvoreniu (porov. Mk 16,15).⁸⁹

Rovnakým spôsobom je na takýto „východ“ pozvaná aj každá rodina. Svet potrebuje počuť autentickým spôsobom „evanjelium rodiny.“ Sama Cirkev potrebuje objaviť rodinu ako nenahraditeľný subjekt evanjelizácie. Túžba po rodine u mnohých mladých ľudí je stále živá a potrebuje počuť misijné svedectvá skutočných rodín.⁹⁰

Misijné povolanie

„Vieťor vanie, kam chce,“ hovorí Ježiš v evanjeliu podľa svätého Jána (Jn 3,8a), tak je to aj s Duchom svätým, ktorý vzbudzuje v srdciach niektorých povolanie ísť a ohlasovať evanjelium tam, kam ich vieťor zavanie, obzvlášť za tými, ktorí sú vzdialení od Krista. Aj tento zápal v srdci je však potrebné skúmať a po múdrom rozlíšení kompetentnou cirkevnou vrchnosťou⁹¹, bývajú títo misionári vyslaní a s vierou a poslušnosťou odchádzajú na miesto svojho pôsobenia.⁹² Toto povolanie na misie má blízko k povolaniu k svätosti. Dobrým misionárom je možné byť iba, ak sa vydáme na cestu svätosti.⁹³

Druhý vatikánsky koncil potvrdzuje misionársky charakter celého Božieho ľudu i laikov.

⁸³Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Amoris laetitia*, 88.

⁸⁴Porov. tamže, 324.

⁸⁵Tamže, 184.

⁸⁶Porov. tamže, 200; 290.

⁸⁷JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 54.

⁸⁸Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Christifideles laici*, 33.

⁸⁹Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Evangelii gaudium*, 20.

⁹⁰Porov. *Záverečná správa zo zasadnutia mimoriadnej synody biskupov 2014*, 2.

⁹¹Porov. PAVOL VI., apošt. exhortácia *Evangelii nuntiandi*, 59.

⁹²Porov. 2. VAT. KONCIL, dekrét *Ad gentes*, 23.

⁹³Porov. JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptoris missio*, 90.

Zdôrazňuje ich prínos v misijnej práci⁹⁴ a uznáva, že ich spolupôsobenie v tejto oblasti nikdy nechýbalo. Exhortácia *Christifideles Laici* dokonca uvádza, že sa stáva stále nutnejším a cennejším.⁹⁵ Potvrďuje tiež misijné povolanie rodín a za príklad dáva manželov Prisku a Akvilu, ktorí „*svojou prítomnosťou a účinnosťou v misijných oblastiach vydávajú povzbudivé svedectvo ich plamennej lásky ku Kristovi a k Cirkvi.*“⁹⁶

Na misijné povolanie rodín upozorňuje aj apoštolská exhortácia *Familiaris consortio*:

Aj viera a evanjelizačné poslanie kresťanskej rodiny vlastnia tento katolícky, misionársky impulz. Sviatosť manželstva, ktorá obnovuje a znova predkladá úlohu brániť a šíriť vieru, tkvajúcu svojimi koreňmi vo sviatostiach krstu a birmovania, robí z kresťanských manželov a rodičov Kristových svedkov „až po samý kraj zeme“, pravých a skutočných „misionárov“ lásky a života.

Domácia cirkev, oživovaná misionárskym duchom vo svojom vnútri, je povolaná stať sa žiarivým znakom Kristovej prítomnosti a lásky i pre „vzdialených“, pre rodiny neveriacich i pre samé kresťanské rodiny, ktoré už nežijú dôsledne podľa svojej viery. Je povolaná, aby „svojím príkladom a svedectvom“ osvetľovala „tých, čo hľadajú pravdu“.⁹⁷

a uvádza, že aj v dnešnej Cirkvi existuje „svieža“ charizma vysielania kresťanských manželov a rodín do misijných oblastí:

Ako v začiatkoch Cirkvi Akvila a Priscila vystupovali ako misionárska dvojica, tak aj dnes Cirkev dokazuje svoju stálu sviežosť a neprestajný rozkvet prítomnosťou kresťanských manželov a rodín, čo idú aspoň na určitý čas do misijných oblastí hlásať evanjelium a slúžiť ľuďom s láskou Ježiša Krista.

Potreba spoločenstva

Fenoménom poslednej doby v Cirkvi sú tzv. bázové spoločenstvá, ktoré sú tvorené kresťanmi schádzajúcimi sa pravidelne ako rodina, aby sa spolu modlili, čítali si Písmo alebo sa inak duchovne obohacovali. Osvedčili sa ako centrá kresťanskej formácie a vyžaruje z nich často misionársky zápal. Sú často znamením živej Cirkvi vo svete.⁹⁸ Keď tieto spoločenstvá hlásajú evanjelium, zúčastňujú sa na všeobecnom misijnom poslaní Cirkvi a svedčia tým o zrelosti svojej viery. O týchto spoločenstvách hovorí aj apoštolská exhortácia *Evangelii Nuntiandi*, že za určitých podmienok platí, že:

Tieto spoločenstvá budú semeniskom evanjelizácie a budú slúžiť aj väčším spoločenstvám, najmä jednotlivým miestnym cirkvám.⁹⁹

Cirkev pozýva každého jednotlivca zvlášť aj celé takéto spoločenstvá, aby sa radikálne obrátili, vyšli zo svojej sebazaujatosti a podelili sa o vzácny dar viery s ostatnými a stali sa tak misionármi.¹⁰⁰ Totiž každé takéto ohlasovanie nie je len osobnou činnosťou, ale je v jednote s celým spoločenstvom a je prepojené úzkym putom aj s misijnou činnosťou celej Cirkvi.¹⁰¹

Cieľom misií je zhromaždiť ľud na počúvanie blahozvesti, na modlitbu a Eucharistiu,

⁹⁴ Porov. JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptoris missio*, 71.

⁹⁵ Porov. JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Christifideles laici*, 35.

⁹⁶ Tamže.

⁹⁷ JÁN PAVOL II., apošt. exhortácia *Familiaris consortio*, 54.

⁹⁸ Porov. JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptoris missio*, 51.

⁹⁹ PAVOL VI., apošt. exhortácia *Evangelii nuntiandi*, 58.

¹⁰⁰ Porov. JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptoris missio*, 49.

¹⁰¹ Porov. tamže, 45.

aby znovu mohol tvoriť nové bratské spoločenstvo.¹⁰² Toto nové spoločenstvo potrebuje evanjelizujúce spoločenstvo, ktoré je mu k dispozícii a má skúsenosť, že je to Pán, ktorý prevzal iniciatívu a predišiel všetkých v láske. Toto sprevádzajúce spoločenstvo už má skúsenosť, apoštolskú vytrvalosť a trpezlivosť. Vie rozlíšiť zrnko od kúkoľu a teší sa z každého dobrého ovocia, z každého kroku vpred v evanjelizácii. Táto radosť sa stáva krásnou a znovu vydáva svedectvo.¹⁰³

Cirkev uznáva tieto nové základné spoločenstvá, malé komunity a hnutia a označuje ich za svoje bohatstvo, ktoré vzbudzuje Duch Svätý na evanjelizáciu všetkých sektorov a oblastí. Často prinášajú nové nadšenie a umožňujú dialóg so svetom.¹⁰⁴ Je však dôležité, aby sa pokorne zapojili do života miestnych farností a aby boli biskupmi a kňazmi prijaté do diecéznych a farských štruktúr. Dokážu prinášať nové výrazové formy do evanjelizácie, čím oslovujú veľa mladých.¹⁰⁵

Zanietenie

Na záver kapitoly sa vrátíme k otázke: Prečo robiť misie? Odpoveď na túto otázku bola krátko načrtnutá na začiatku kapitoly. Rozvíja ju ďalej encyklika Ján Pavla II. *Redemptoris Missio*:

Pretože nám, ako svätému Pavlovi „dostalo sa tej milosti, zvestovať pohanským národom nevyspytateľné bohatstvo Kristovo“ (Ef 3,8). Nový život v ňom je „blahozvesť“ pre človeka všetkých časov, všetci ľudia sú na to povolaní a na to určení. Všetci to aj skutočne hľadajú, aj keď niekedy hmlisto, a majú právo význam takého daru spoznať a dosiahnuť ho. Cirkev a každý kresťan v nej nemôže tento svoj nový život a jeho bohatstvo skrývať, ani len pre seba rezervovať, pretože toto všetko bolo dané Božou dobrotou, aby to bolo povedané všetkým ľuďom.¹⁰⁶

Tí, ktorí sú obdarení misijným poslaním a vyslaní právoplatnou cirkevnou autoritou, sú ochotní ísť v poslušnosti preč zo svojho pohodlia k ľuďom, ktorí sú ďaleko od Krista a venujú sa výlučne dielu, ktoré im určila Cirkev, podľa príkladu apoštolov. Toto zvláštne povolanie je charakteristické zanietením pre službu evanjelia. Vzťahuje sa na celú osobu a život misionára a vyžaduje neohraničenú oddanosť síl a času.¹⁰⁷

Misia je vášňou pre Ježiša, ale aj vášňou pre jeho ľud. Ohlasovanie evanjelia je prameňom veľkej radosti, treba však ostať nablízku životu ľudí, byť im blízky.¹⁰⁸ Pretože táto evanjeliová radosť je pre celý ľud, Cirkev sa musí vydať hlásať evanjelium všetkým, na všetky miesta, pri všetkých príležitostiach, bez váhania, bez zdráhania a bez strachu.¹⁰⁹

¹⁰² Porov. JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptoris missio*, 26.

¹⁰³ Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Evangelii gaudium*, 24.

¹⁰⁴ Porov. tamže, 29.

¹⁰⁵ Porov. JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptoris missio*, 72.

¹⁰⁶ Tamže, 11.

¹⁰⁷ Porov. tamže, 65.

¹⁰⁸ Porov. FRANTIŠEK, apošt. exhortácia *Evangelii gaudium*, 268.

¹⁰⁹ Porov. tamže, 23; PAVOL VI., apošt. exhortácia *Evangelii nuntiandi*, 13-14.

2 Charakteristika vybraných spoločenstiev rodín a ich evanjelizačná prax

V katolíckej Cirkvi v Českej republike pôsobí mnoho rádov, kongregácií, sekulárnych inštitútov, hnutí alebo komunit, ktoré sa venujú misijnej činnosti vo všeobecnosti. Táto práca vyberá niektoré z nich, ktoré zapájajú do svojej misijnej činnosti rodiny. Práca nemá za cieľ nájsť všetky takéto spoločenstvá, ale vybrať len niektoré a ilustrovať, akými rôznymi spôsobmi sa v Cirkvi táto charizma ujala.

Mnoho spoločenstiev pracuje priamo s rodinami, zapája ich do života Cirkvi a katechizuje ich. Pre tie vybrané je však charakteristické, že rodiny sa aktívne podieľajú na misijnej činnosti. V nasledujúcej časti je pre jednotlivé spoločenstvá najprv popísané ich miesto v Cirkvi, ďalej načrtnutá ich charakteristika a spritualita a nakoniec popísaná evanjelizačná činnosť rodín.

2.1 Neokatechumenátna cesta

Neokatechumenátna cesta sa sama nepovažovala za hnutie alebo komunitu, ale skôr za prostriedok pre duchovnú formáciu dospelých v katolíckej Cirkvi po krste. Vychádza z katechumenátu, ktorý v Cirkvi predstavuje proces prípravy dospelých na krst. V rannej Cirkvi tento proces trval aj niekoľko rokov a vyžadoval od kandidáta na krst duchovnú zrelosť, ktorá bola skúmaná podľa špecifických kritérií. Na túto tradíciu naväzuje aj neokatechumenátna cesta.¹¹⁰

2.1.1 Vznik, počiatky, rozšírenie

Neokatechumenátna cesta vznikla v roku 1964 v Madride a jej zakladateľmi boli Kiko Argüello, Carmen Hernándezová a kňaz Mario Pezzi. Úspešný umelec Kiko Argüello sa na začiatku 60.-tych rokov sťahuje do okrajovej madridskej štvrť Palomeras Altas do barakov, kde začína bývať s chudobnými.

Tu vzniká prvé spoločenstvo. Neskôr sa k nemu pripája aj Carmen Hernandezová a pomáha mu ohlasovať Krista. Ich spolupráca postupne prerastá do vytvorenia katechetickéj syntézy, založenej na trojnožke (Božie slovo, liturgia, spoločenstvo). Na popud madridského arcibiskupa Mons. Casimira Morcilla sa táto syntéza šíri do ďalších madridských farností a postupne aj do ďalších španielskych diecéz. V roku 1968 sú iniciátori pozvaní do Ríma a vznikajú tu prvé neokatechumenátne spoločenstvá.¹¹¹

V roku 1974 Kongregácia pre náuku viery uverejňuje správu „Praeclarum exemplar“, v ktorej oceňuje službu neokatechumenátnych spoločenstiev a neokatechumenátne spoločenstvá sa následne rozširujú do celého sveta. Po roku 1986 vznikajú prvé spoločenstvá aj v Českej republike. Úplne prvé vzniká v Jemnici na Vysočíne. V liste Ogniquialvolta v roku 1990 pápež Ján Pavol II. uznáva Neokatechumenátnu cestu ako itinerár katolíckej formácie, ktorá je platná pre spoločnosť a súčasnú dobu.

Neskôr v roku 2002 je schválený Štatút neokatechumenátnej cesty, zatiaľ „ad experimentum“, na 5-ročné obdobie, vďaka čomu sa Štatúty stávajú univerzálnym dedičstvom Cirkvi

¹¹⁰Porov. SECONDIN, Bruno. *Nová hnutie v cirkvi*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. s. 127.

¹¹¹Porov. tamže, s. 128.

a sú k dispozícii novej evanjelizácii ako nástroj kresťanskej iniciácie dospelých pre výchovu a odovzdávanie viery novým generáciám. Nasledovalo finálne schválenie v roku 2008. V rokoch 2010 a 2012 bolo postupne kompletne schválené Katechetické direktorium a liturgické obrady Neokatechumenálnej cesty. Momentálne je aktívnych vyše 21000 spoločens-tiev v skoro 6300 farnostiach v 135 krajinách.¹¹²

2.1.2 Charakteristika a spiritualita hnutia

Neokatechumenát je teda nástrojom pre biskupov pre znovuobjavenie kresťanskej iniciácie pre pokrstených dospelých, ktorí môžu patriť medzi:

- tých, ktorí sa vzdialili od Cirkvi
- tých, ktorí neboli dostatočne evanjelizovaní a katechizovaní
- tých, ktorí túžia po prehĺbení a dozretí svojej viery
- tých, ktorí sú kresťanského vyznania, ale nie sú v plnej jednote s Katolíckou Cirkvou.

Taktiež je určený aj pre zasvätené osoby, ktoré túžia oživiť dar svojho krstu po odsúhla-sení vlastným predstavením.¹¹³ Samotný neokatechumenát pozostáva z úvodných katechéz a z neokatechumenátneho itinerára, inšpirovaného tromi fázami uvedenia do kresťanského života: predkatechumenátu, katechumenátu a vyvolenia.¹¹⁴

Trojnožka – tri piliere

Tri piliere Neokatechumenátneho spoločenstva predstavujú Božie slovo, liturgia a spo-ločenstvo. Spoločenstvo sa stretáva s Božím slovom každý týždeň na liturgii slova, kde sa väčšinou čítajú 4 čítania so Svätého písma podľa danej témy. Ak sa niekoho prečítané slovo osobne dotklo, môže sa o svoju skúsenosť podeliť s ostatnými.¹¹⁵

Liturgia Eucharistie sa slávi v malých spoločenstvách v sobotu večer po prvých nedeľ-ných večerách. Liturgia je však otvorená celej farnosti a riadi sa schválenými liturgic-kými knihami rímskeho obradu, s výnimkou špeciálnych povolení Svätej Stolice, napr. prijímanie pod oboma spôsobmi. Dôraz je kladený na paschálnu vigíliu, ktorá je stredom kresťanskej liturgie a jej krstná spiritualita je inšpiráciou pre celú katechézu. Okrem toho neokatechumenát pravidelne slávi sviatosť zmierenia formou pre viacero kajúcnikov so súkromnou spoveďou a rozhrešením a povzbudzuje svojich členov do ďalších liturgických a osobných modlitieb.¹¹⁶ Príkladom je napríklad nedeľné slávenie ranných chvál s deťmi.

Posledným pilierom je spoločenstvo. Neokatechumenát začleňuje svojich členov do ma-lých spoločenstiev, kde sa stretávajú ľudia bez ohľadu na vek, pohlavie alebo profesiu. Život v spoločenstve pomáha neokatechumenom objaviť potrebu obrátenia a dozrievania vo viere. Spoločenstvo sa raz za mesiac stretáva na tzv. konvivenciách, počas ktorých sa po modlitbe ranných chvál, s rešpektom k slobode svedomia osôb, zdieľa skúsenosť s tým, ako Božia milosť pôsobí v ich osobných životoch.¹¹⁷

¹¹²Porov. *Cesta v súčasnosti*, dostupné z: <https://neocatechumenaleiter.org/en/history/\#actualidad>.

¹¹³Porov. *Statute of the Neocatechumenal Way*, Art. 5.

¹¹⁴Porov. tamže, Art. 8.

¹¹⁵Porov. tamže, Art. 11.

¹¹⁶Porov. tamže, Art. 13.

¹¹⁷Porov. tamže, Art. 15.

Neokatechumenátny itinerár

Spoločenstvo postupne prechádza fázami a etapami neokatechumenátu, podobne ako to funguje pre katechumenát pred krstom. Medzi jednotlivými etapami existujú prechody alebo skrutiniá inšpirované katechumenátnym itinerárom OICA.

Prvou fázou je predkatechumenát, v ktorom sa učí kráčať v pokore.¹¹⁸ Druhou fázou je katechumenát, ktorý predstavuje obdobie duchovného boja pre získanie vnútornej jednoduchosti nového človeka, ktorý miluje Boha ako svojho jediného Pána celým svojím srdcom, celou svojou myslou a blížneho ako seba samého.¹¹⁹ Treťou fázou je znovuobjavenie vyvolenia. Je to čas osvietenia, v ktorom Cirkev učí kráčať neokatechumenov vo chvále zaliatej slnkom viery, to znamená plniť vôľu Božiu v dejinách a tak konať z vlastného života liturgiu sviatosti.¹²⁰

2.1.3 Misie rodín

Jednou z chariziem Neokatechumenátnej cesty sú misie rodín tam, kde je potrebné „Implantatio Ecclesiae“, teda nová prítomnosť Cirkvi tam, kde Cirkev neexistuje, alebo už nie je schopná osloviť ľudí. Rodiny sú povolané na žiadosť biskupa danej diecézy. Rodiny vyjadrujú svoju ochotu ísť na tieto misie kamkoľvek na príslušných konvivenciách po svojom predchádzajúcom uvážení s dôverou v Pána. Po vyjadrení ochoty odísť na misie a zvážení príslušných okolností a prekážok, tým zodpovedných za Cestu vyberá a posieľa túto rodinu na misiu. Je napríklad potrebné, aby sa rodina mala kam vrátiť „domov“, ak by sa rozhodla pre návrat, alebo aby sa dbalo aj na spoločné dobro všetkých členov rodiny. Rodiny môžu byť poslané na miesto misie náhodne po vylosovaní alebo v špecifických prípadoch priamo na konkrétne miesto podľa určenia tímu zodpovedných za Cestu.¹²¹

Akt vyslania vykonáva obvykle biskupom danej diecézy, pri ktorom každá rodina obdrží svoj misijný kríž. Pápež František napríklad 27. júna 2022 v Aule Pavla VI. vo Vatikáne vyslal 430 rodín Neokatechumenátnej cesty do rôznych častí sveta.

Aj po vyslaní rodiny stále ostávajú v kontakte so svojím pôvodným spoločenstvom a postupujú s ním spolu ďalej na itinerári Cesty. Ak je to potrebné, tak domáce spoločenstvo vyslanú rodinu podporuje, keďže tá často prijíma veľkú neistotu vzhľadom na potreby zaistenia rodiny na novom mieste. Vyslaná rodina má slobodu svoju službu kedykoľvek prerušiť a vrátiť sa.

Na novom mieste sa stretávajú spolu s presbyterom a ďalšími rodinami uprostred nepokrstených. Spolu sprítomňujú kresťanské spoločenstvo, ktorého úlohou je vykazovať znaky privádzajúce k viere: jednotu a lásku.¹²²

V Českej republike momentálne misie rodín fungujú v Českých Budejoviciach, kde sú prítomné dve rodiny zo Slovenska a jedna z Českej republiky. Vo svete pôsobí okolo 1000 rodín na 212 miestach v 62 krajinách (platné k novembru 2022).¹²³

¹¹⁸Porov. *Statute of the Neocatechumenal Way*, Art. 19.

¹¹⁹Porov. tamže, Art. 20.

¹²⁰Porov. tamže, Art. 21.

¹²¹Porov. tamže, Art. 33.

¹²²Porov. ARGÜELLO, Kiko. *Kerygma. V barakoch s chudobnými*. Trnava: Dobrá kniha, 2013, s. 125.

¹²³Porov. *Cesta v súčasnosti*, dostupné z: <https://neocatechumenaleiter.org/en/history/\#actualidad>.

2.2 Saleziáni Dona Bosca

Saleziáni Dona Bosca sú mužskou rehoľou, ktorá momentálne patrí medzi najrozšírenejšie v Cirkvi. Jej poslaním je zameriavať sa na celistvú výchovu mladého človeka. Saleziáni Dona Bosca sú súčasťou širšej saleziánskej rodiny, do ktorej patrí aj Kongregácia Dcér Panny Márie Pomocnice a laická spoločnosť Združenie saleziánskych spolupracovníkov.¹²⁴

2.2.1 Vznik, počiatky, rozšírenie

Zakladateľom Saleziánov je Giovanni Melchiorre Bosco, skrátene Jan Bosco. Narodil sa v roku 1815 v Becchi v Taliansku v chudobnej rodine. V mladosti sa mu prisnil sen, v ktorom sa mu zjavil Ježiš s Máriou a pozývali ho stať sa pastierom, ktorý mal premeniť stádo divých zvierat na baránky. Neskôr v mladosti sa mu sen zopakoval a postupne pochopil svoju úlohu v Božom pláne.¹²⁵ V roku 1841 sa stal kňazom v Turíne v útulku a nemocnici svätej Filomény. Staral sa o opustených chlapcov, ktorých vychovával a učil. Mladí chlapci si ho obľúbili a cítili sa pri ňom milovaní. Bol viac ich priateľom ako učiteľom. Prebral heslo Františka Saleského: „*Daj mi duše, ostatné si vezmi*“ a ďalej sa inšpiroval jeho životom. Postupne jeho oratórium rástlo, čoraz viac chlapcov ho nasledovalo, až z nich chcel vychovávať kňazov. Aby toto dielo mohlo pokračovať aj po jeho smrti, začal spisovať stanovky novej kongregácie zasvätenej sv. Františkovi Saleskému. V roku 1874 boli definitívne schválené stanovky Saleziánskej spoločnosti. V nasledujúcom roku je vyslaná prvá misijná výprava do Južnej Ameriky. Pred smrťou Dona Bosca existovalo vo svete viac ako 64 domov a mali viac ako tisíc členov. Don Bosco zomrel v roku 1888 a o 46 rokov bol vyhlásený za svätého. Je patrónom nakladateľov, učňovskej mládeže a nesie titul Otec a učiteľ mládeže.¹²⁶

V roku 1927 prichádzajú Saleziáni aj na české územie. Do Fryštáku prichádzajú českí chlapci, ktorí sa predtým zhromaždili pod vedením Ignáca Stuchlého v dedinke Perosa Argentina v severnom Taliansku. Následne saleziáni začínajú pôsobiť v roku 1934 v Ostrave a v roku 1935 aj v Prahe v časti Kobylisy. V tomto roku je založená aj Československá Inspektoracia sv. Jana Bosca pod vedením prvého českého Saleziána Ignáca Stuchlého a o rok na to saleziánsku spoločnosť schválila aj vláda ČSR.¹²⁷

V roku 1950 počas tzv. „Akcie K“ komunisti zatýkajú saleziánov aj ďalších rehoľníkov a tí sú internovaní v kláštore v Oseku. Po prepustení saleziánskeho biskupa Štěpána Trochtu v roku 1960 nasleduje 29 tajných svätení saleziánskych kňazov. Po uvoľnení pome-rov v roku 1968 saleziáni pokračujú vo svojich pastoračných aktivitách medzi mládežou, avšak do saleziánskych domov sa vracajú až po roku 1989.¹²⁸

V roku 2004 je založená organizácia pre formovanie dobrovoľníkov Saleziánska asociácia Dona Bosca (SADBA) a pridružené organizácie Adopce nablízko a Cagliari.

¹²⁴Porov. HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. *Řeholní život v českých zemích*. Kostelný Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997, s. 88.

¹²⁵Porov. BOSCO, Jan. *Můj život pro mladé*. Praha: Portál, 2014, s. 17-18; 106-107.

¹²⁶Porov. MEČIAR, Kamil. *Životy vířazov*. 1. zväzok. Bratislava: LÚČ, 2006, s. 156-163.

¹²⁷Porov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. Kongregace a řeholní společnosti*. IV. díl, 2. zväzok. Praha: Libri, 2018, s. 128-131.

¹²⁸Porov. tamže, s. 132-139.

2.2.2 Charakteristika a spiritualita rádu

Saleziánska spiritualita sa vyznačuje spojením kontemplácie a neustálej apoštolskej aktivity. Pri výchove mladých je uplatňovaný tzv. preventívny systém, ktorý zabezpečuje pre nich neustále vyťaženie, aby nemali čas na lenivosť a potlačili zlé sklony. Predpokladá tiež stálu prítomnosť vychovávateľa. Je založený na troch princípoch:

- rozum - slúži na racionálnu argumentáciu morálnych a náboženských požiadaviek
- náboženstvo - prostriedok k výchove poctivých občanov a dobrých kresťanov
- láskavosť - v súlade s nápisom na kríži, ktorý dostáva každý salezián pri večných sľuboch: „*Snaž sa žiť tak, aby ťa ostatní mali radi.*“

Dbá sa tiež na to, aby mladí mali prístup ku sviatostiam, najmä k sviatosti zmierenia a eucharistii.¹²⁹

Saleziáni majú na starosti duchovnú správu farností, kde sa zameriavajú na pastoraáciu mládeže. Často pôsobia vo veľkých mestských aglomeráciách. Ďalšia duchovná činnosť zahŕňa napr. zakladanie spoločenstiev, scholy, vedenie príprav na birmovanie, duchovné cvičenia, a sprostredkovanie rôznych programov osobného a duchovného rastu. Vypĺňajú tiež mladým voľný čas organizovaním rôznych krúžkov, klubov, táborov alebo zážitkových akcií.

Špecifickým miestom je oratórium, ktoré sa nachádza v skoro každom saleziánskom stredisku. Deti a dospievajúci som prichádzajú každé popoludnie bez nejakého organizovaného programu. Stretávajú tam rovesníkov, nadväzujú nové priateľstvá a užívajú si voľný čas v bezpečnom prostredí, kde sa cítia dobre. Čas tu s nimi trávia starší pedagógovia a animátori, ktorí sa s nimi rozprávajú a vymýšľajú im hry.

V minulosti sa saleziáni venovali hlavne chudobným a zanedbaným chlapcom. Dnes sa toto pôsobisko rozšírilo na celú mládež, ktorá musí odolávať nástrahám doby a ťažko sa stretáva s duchovným životom. Napriek tomu platí, že saleziáni stále prevádzkujú napríklad nízkoprahové kluby, kde sa mladí môžu bezpečne zveriť so svojimi problémami sociálnym pracovníkom. Saleziáni zvyknú doprevádzať aj mladých z detských domovov a pomáhajú im v životnom období osamostatnenia sa. Špeciálnu pozornosť venujú tiež rómskej mládeži.

V nižšom, strednom aj vyššom školstve saleziáni pôsobia často ako učitelia, vychovávateľa alebo špirituáli na internátoch. Organizujú taktiež animátorskú školu, v ktorej si vychovávajú animátorov k podpore svojich aktivít. Vzdelanosť podporujú aj založením vyše 50 saleziánskych nakladateľstiev vo svete, ktoré vydávajú katolícku literatúru, knihy pre deti a odbornú literatúru. V neposlednom rade sa saleziáni vydávajú na misie do rôznych krajín Zeme.

2.2.3 Misie

Misijné aktivity u českých saleziánov má na starosti Salesiánska asociácia Dona Bosca – SADBA. Za cieľ si dáva pomáhať znevýhodneným deťom a mládeži vo svete. Zameriava sa hlavne na školenie dobrovoľníkov, ktorí sú potom vyslaní do saleziánskych stredísk v ČR a do zahraničia, kde poskytujú deťom a mladým ľuďom zmysluplné využitie voľného času, vzdelanie, svoj čas a lásku. Konkrétne sú dobrovoľníci vysielaní do Afriky

¹²⁹ Porov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. Kongregace a řeholní společnosti*. IV. díl, 2. svazek. Praha: Libri, 2018, s. 105-106.

(Kongo, JAR, Lesotho, Etiópia, Zambia, Svazijsko, Sudán, Zimbabwe), Európy (Bulharsko, Anglicko, Nemecko, Slovensko, ČR), Mexika, či Indie. Tu pôsobia v saleziánskych strediskách a školách, kde sa starajú o deti a mládež, doučujú ich alebo učia.¹³⁰

Pred vyslaním dobrovoľníci musia najprv absolvovať kurz pre dobrovoľníkov Cagliero. Trvá 8 víkendov behom školského roka na rôznych miestach v ČR. Na kurze dobrovoľníci získavajú schopnosti a dozvedajú sa informácie potrebné pre dobrovoľnícku prácu na misiách. Témami sú napr. základné informácie o dobrovoľnej službe, saleziánska pedagogika a spiritualita, výchova a sebvýchova, hry, interkultúrna pedagogika, zoznámenie s rizikami dobrovoľníckej služby, praktické informácie, rizikové chovanie, krízové momenty, prvá pomoc, praktická príprava programov. Pred vyslaním sa predpokladá taktiež 80 hodinová prax v saleziánskom zariadení v ČR alebo v zahraničí.¹³¹

Na dobrovoľnícku misiu sa vysielajú na jeden rok, prípadne na kratšie, ak to daná lokalita umožňuje. Dobrovoľnícka činnosť zahŕňa najmä tieto aktivity: priama práca s deťmi a mládežou, vedenie záujmových krúžkov, príprava jednorázových akcií (víkendových či prázdninových), výuka (cudzích jazykov, odborných technických predmetov a pod.), doučovanie, administratívne práce, manuálne práce, a ďalšie podľa potreby miesta a schopností dobrovoľníka. Na mieste, kde dobrovoľník pôsobí funguje aj saleziánska komunita, na ktorej duchovnom programe sa môže zúčastňovať.¹³²

Od dobrovoľníka sa očakáva skúsenosť s prácou s mládežou alebo ochota ju získať počas prípravného roku, osobné nasadenie a zrelá motivácia, ochota pracovať v kresťanskom prostredí, znalosť jazyka, dobrý zdravotný stav a povinná účasť na prípravných stretnutiach. Dobrovoľníci sa vysielajú väčšinou po jednom, ale hlásiť sa môže aj mladý manželský pár, pokiaľ ešte nemá deti.¹³³ Do roku 2021 bolo vyslaných približne 240 dobrovoľníkov, z toho manželských párov bolo asi 8.¹³⁴

2.3 Komunita Emanuel

Najvýznamnejším hnutím, ktoré vzniklo ako ovocie charizmatickej obnovy vo Francúzsku je Komunita Emanuel. Združuje veriacich všetkých životných stavov - manželov, laikov, slobodných. Názov Emanuel - Boh s nami, znamená pre členov komunity poznávať Ježiša ako stred ich každodenného osobného života.¹³⁵

2.3.1 Vznik, počiatky, rozšírenie

Francúzski manželia Xavier a Brigitte Le Pichon sa v USA stretli s katolíckou charizmatickou obnovou. Po návrate do Francúzska v roku 1972 nadviazali kontakt s otcom Henrim Caffarelom. Ten ich pozval na modlitbové stretnutie do Troussures, aby tu o svojej skúsenosti porozprávali približne 40 účastníkom. Medzi nimi boli aj v tom čase

¹³⁰Porov. *Sme s mladými vo svete*, dostupné z: <https://www.sdb.cz/co-delame/jsume-s-mladymi-ve-svete/>.

¹³¹Porov. *Saleziánske misijné dobrovoľníctvo – informácie*, dostupné z: <https://www.adopcenablizko.cz/stat-se-dobrovolnikem/>.

¹³²Porov. tamže.

¹³³Porov. tamže.

¹³⁴Porov. Bývalí dobrovoľníci vyslaní na misie cez SADBAu, dostupné z: <https://www.adopcenablizko.cz/dobrovolnici/byvali-dobrovolnici/>.

¹³⁵Porov. SECONDIN, Bruno. *Nová hnutie v cirkvi*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 143.

päťdesiatšedemročný Pierre Goursat a študentka medicíny Martine Laffitte. Spolu s ďalšími požiadali o vyliatie Ducha Svätého. Pierre a Martine dostali v tom istom čase milosť silného a jednoduchého bratsko-sesterského spoločenstva, rozpoznali jeden druhého ako brata a sestru a začali sa denne spolu modliť. Neskôr pozvali ďalších známych, a skupina sa postupne rozrastala a musela sa opätovne deliť na menšie. Na modlitbových zhromaždeniach dochádzalo k zázrakom. Účastníci zažívali vnútornú obnovu a obrátenie. Vznikla potreba mena, aby bola zjavná jednota medzi rôznymi skupinami. Viacero členov dostalo v modlitbe meno Emanuel – Boh s nami. Emanuel mal v roku 1973 už 500 členov.¹³⁶

V roku 1975 Pierre Goursat navrhol zorganizovať v Paray-le-Monial stretnutie modlitbových skupín a komunit charizmatickej obnovy, ktoré sa rok pred tým konalo vo Vézelay. Bolo to presne tristo rokov od zjavení Ježiša sv. Margite Márii Alacoque. Komunita tak akoby znovu objavila Ježišov odkaz Margite Márii, keď jej zjavil svoje láskou horiace srdce a pozval ju, aby sa ním nechala milovať a prijímala od neho odpustenie. Komunita pochopila, že Paray-le-Monial je jej srdcom.¹³⁷

Niektorí členovia túžili po spoločnom živote, ale nie v zmysle života „pod jednou strechou“. Podľa skúsenosti z USA sa zrodila idea založiť komunitu osôb, ktoré žijú samostatne, ale sú zjednotené spoločnými a regulárnymi záväzkami. Všetci, ktorých zaujímal projekt komunitného života, sa v septembri 1976 počas troch týždňov každý večer a každý víkend stretávali na duchovných cvičeniach. V ich závere chceli v tomto projekte takmer všetci pokračovať a založili Komunitu Emanuel.¹³⁸

Koncom 70-tych a v priebehu 80-tych rokov sa rozvinulo množstvo misií súcitenia a evanjelizácie, ktoré boli odpoveďou na potreby sveta a na výzvy Cirkvi: Láska a pravda pre manželov a rodiny, časopis *On je živý!*, SOS modlitba ako služba vypočutia a modlitby cez telefón, Fidesco, Evanjelizačná škola Emmanuel School of Mission... Komunita zaznamenala viditeľný rozmach, prvé kňazské vysviacky, prvé angažovanosti zasvätených osôb. Farnosť Najsvätejšej Trojice v Paríži bola ako prvá vôbec zverená kňazom Komunity v roku 1986.

Komunita Emanuel sa vždy chcela situovať do Katolíckej cirkvi a rýchlo nadviazala kontakty s jej autoritami. Od roku 1982 bola uznaná v parížskej diecéze. Komunitné stanovky schválila Pápežská rada pre laikov v roku 1992. Svätá stolica týmto označila Komunitu Emanuel ako dobro pre celú Cirkev a opravdivú cestu k svätosti.¹³⁹ V roku 2009 bola komunita uznaná ako medzinárodné verejné združenie veriacich, ktorej misie sú zamerané na dobro celej Cirkvi. Na území Českej republiky bola komunita Emanuel prvýkrát schválená v brnenskej diecéze v roku 1991.¹⁴⁰

2.3.2 Charakteristika a spiritualita komunity

Komunita Emanuel slúži svojim členom ako cesta ku svätosti a spojeniu s Bohom. Platí pre nich: „Byť vo svete, ale nie zo sveta“, čo znamená, že ich povoláním nie je utiahnuť sa do ústrania, ale žiť svoj život ako misionári tam, kde im to dal Boh. Žijú teda v sekulárnom

¹³⁶Porov. PEYROUS, Bernard, a CATTA, Hevré-Marie. *Le feu et l'espérance*. Paris: Éditions de l'Emmanuel, 2006, s. 39-52.

¹³⁷Porov. tamže, kap. 3.3.

¹³⁸Porov. tamže.

¹³⁹Porov. tamže, s. 153-155.

¹⁴⁰Porov. FILKA, Jaroslav. *Vznik katolíckej charizmatickej obnovy v Brně a cesta některých jejích společenství k založení provincie komunity Emmanuel na Moravě*. Brno: Knihař, 2003, s. 62.

svete vo svojej rodine, práci, v spoločnosti sa plne angažujú a ich úlohou je byť znamením Krista. Snažia sa byť apoštolmi lásky a svedkami milosrdenstva prinášajúcimi zmierenie a pokoj medzi ľuďmi.¹⁴¹

Tak ako Kristus prišiel ako chudobný medzi chudobných, aj celá komunita má žiť svoj život v jednoduchosti a chudobe v zmysle materiálnom, ľudskom a duchovnom.¹⁴² Vzorom vo svätosti a evanjelizácii je im Mária, matka Emanuela. Chcú sa tak ako ona otvárať Duchu Svätému a prijímať Ježiša ako Božie Slovo, preto sa k nej utiekajú v každodennom živote a zverujú sa jej modlitbou príhovoru.¹⁴³

Charizmy - adorácia, súcitenie a evanjelizácia

Základnou charizmou komunity je adorácia Boha skutočne prítomného v Eucharistii. Preto sa členovia komunity zaväzujú podľa svojich možností každodenne adorovať ideálne pred Najsvätejšou sviatosťou. Adorujú za všetkých ľudí a seba ponúkajú obeť, aby sa Kristova milosrdná láska vyliala na celý svet.¹⁴⁴

Adorácie vedú k súciteniu s ľuďmi hynúcimi od hladu, či už hmotne alebo duchovne. To sa prejavuje v ich správaní a v komunitných aktivitách. Tak ako Ježiš, aj oni túžia, aby všetci ľudia, čo nepoznajú Boha, mohli byť spasení.¹⁴⁵

Napokon adorácia a súcitenie vedú k evanjelizácii a to postupne:

- k evanjelizácii človeka, ktorý evanjelizuje, aby mohol byť ako prvý premenený Pánom
- k evanjelizácii svojich známych, či už v rodine, medzi priateľmi alebo v zamestnaní individuálne svojimi aktivitami
- k evanjelizácii priamej napr. na ulici, po domoch
- k evanjelizácii prostredníctvom zapojenia sa do aktivít miestnej a všeobecnej Cirkvi
- k evanjelizácii vo všetkých poslaniach zverených Cirkvou komunite Emanuel.¹⁴⁶

Vyliatie Ducha Svätého

Ľudia na základe Božej iniciatívy po vyliatí Ducha Svätého, vydávajú svoj život, nachádzajú význam sviatostí svojho krstu a birmovania a trvale menia svoj život, tak, že Boh sa stáva centrom ich života.

Ovocím tejto skúsenosti je viacero aspektov, na ktoré dbá aj komunita Emanuel:

- život v chvále a v modlitbe - objavuje sa v živote komunity pri mnohých príležitostiach a vyzýva k neustálej modlitbe chvál počas celého dňa
- časté pristupovanie k sviatosťam - členovia sa zaväzujú podľa svojich možností ku každodennému sláveniu Eucharistie a k pravidelnému pristupovaniu ku svätej spovedi
- život v komunite - každý člen Komunity patrí do malej skupinky tzv. mezoné, ktorá sa pravidelne stretáva, aby načúvala Duchu Svätému v chválach, v zdieľaní o Božom

¹⁴¹Porov. *Zvyklosti Komunity Emanuel*, 1.4-1.6.

¹⁴²Porov. tamže, 1.8-1.9.

¹⁴³Porov. tamže, 1.11.

¹⁴⁴Porov. tamže, 1.23.

¹⁴⁵Porov. tamže, 1.24.

¹⁴⁶Porov. tamže, 1.25.

slove a v modlitbe príhovoru. Každý člen Komunity má prospech aj z pravidelného osobného sprevádzania iným členom Komunity.

- horlivosť pri hlásaní evanjelia - viď podkapitola nižšie
- láska k cirkvi a dôvera k jeho učiteľskému úradu.¹⁴⁷

2.3.3 Misie a evanjelizácia

Jedným z pilierov Komunity Emanuel je evanjelizácia. Niektorí veriaci z komunity môžu byť zasvätený v tzv. Fraternite Ježišovej, v ktorej sa stávajú byť povolanými darovať seba samých pre komunitné misie, pre službu Cirkvi a pre evanjelizáciu.¹⁴⁸ Okrem toho zasvätenia, sa v hnutí už od počiatku rozšírili mnoho evanjelizačné aktivity alebo projekty. Vymenované sú len niektoré z nich:

- Láska a pravda – duchovná obnova pre manželské páry a rodiny
- On je živý – stretnutie mladých, ktorého cieľom je povzbudiť mladých ľudí vo viere, umožniť im prežiť Božie milosrdenstvo, a začať spoločenstvo
- Medzinárodná evanjelizačná škola Emmanuel School of Mission – ponúka mladým kresťanom vo veku od 18 do 30 rokov zo všetkých krajín sveta možnosť darovať Bohu jeden rok ich života.
- Misie vo farnostiach - Cirkev prichádza sama za ľuďmi, aj na ulici, pretože ľudia už nežijú viac v Cirkvi
- Fidesco - organizácie posielajúca misionárov do rozvojových krajín. Tejto organizácia je bližšie popísaná nižšie, pretože umožňuje vyslať na misie aj rodiny s deťmi.¹⁴⁹

Fidesco

Fidesco je medzinárodná mimovládna organizácia, ktorá pripravuje a posielajú dobrovoľníkov na misie do rozvojových krajín. Dobrovoľníci ponúkajú svoje profesionálne zručnosti a vedomosti, aby slúžili ľuďom v núdzi prostredníctvom humanitárnych a rozvojových projektov. Fidesco sa zameriava na plný rozvoj všetkých ľudských bytostí bez ohľadu na náboženské, etnické alebo kultúrne rozdiely.

Fidesco funguje v dvoch modus operandi. Dobrovoľníci sú buď posielaní do projektov, ktoré sú riadené lokálnym partnerom. Pracujú väčšinou v jednej z nasledujúcich oblastí: zdravotníctvo, vzdelávanie, sociálna práca, manažment, poľnohospodárstvo, technika alebo manuálne zručnosti. Fidesco školí dobrovoľníkov, aby sa prispôsobili miestnemu kontextu a sú vždy posielaní v tímoch. Druhou možnosťou, že lokálny partner požiadajú Fidesco, aby priamo viedol a riadil ich projekt. Momentálne má Fidesco priamo na starosti 12 projektov. Patrí medzi ne klinika Matoto v Conakry v Guinei s viac ako 120 000 pacientmi ročne, centrum pre deti ulice v Kigali v Rwande, centrum ďalšieho štúdia a odbornej prípravy v Salvador de Bahia v Brazílii, ako aj poľnohospodárske školiace strediská na Madagaskare a Indonézii.¹⁵⁰

Po Synode o rodine vo Vatikáne v roku 1980 skupina biskupov zo západnej Afriky požiadala, aby boli laickí dobrovoľníci vyslaní do Afriky, aby spolupracovali na rozvojových

¹⁴⁷Porov. *Zvyklosti Komunity Emanuel*, 1.14.

¹⁴⁸Porov. *Statuts de la Communauté de l'Emmanuel et de la Fraternité de Jésus*, d)-h).

¹⁴⁹Evanjelizačné aktivity hnutia sú podrobnejšie rozpísané v PEYROUS, Bernard, a CATTA, Hevré-Marie. *Le feu et l'espérance*. Paris: Éditions de l'Emmanuel, 2006, s. 159-189.

¹⁵⁰Porov. *FIDESCO - čo robíme*, dostupné z: <https://www.fidescousa.org/what-we-do/two-types-of-involvement/>.

projektoch a vydávali svedectvo nádeje prostredníctvom svojej služby. S cieľom reagovať na túto požiadavku komunita Emanuel vytvára v roku 1981 organizáciu Fidesco, ktorá posielala prvú rodinu do Zairu (teraz Konžská demokratická republika) na lekársku misiu.¹⁵¹

Momentálne má Fidesco silné medzinárodné zastúpenie prostredníctvom miestnych partnerstiev v 35 krajinách a 11 zastupiteľských kancelárií. Od svojho založenia v roku 1981 vyslalo Fidesco viac ako 1 300 dobrovoľníkov. V súčasnosti má organizácia viac ako 150 dobrovoľníkov v 35 krajinách.¹⁵²

Pre bližšiu predstavu života dobrovoľníka a pochopenie princípov organizácie Fidesco úvadža sa nižšie charta tzv. Charta dobrovoľníka Fidesco:

Byť dobrovoľníkom Fidesco znamená:

- reagovať na špecifickú potrebu miestnej Cirkvi, ktorá bola predložená na rozlišovanie organizácii Fidesco, ktorá potom posielala človeka podľa jeho odborných, duchovných a osobnostných kompetencií
- pracovať pod dohľadom miestnych zamestnávateľov, v rámci daného rozvojového projektu
- žiť v skromných, ale dôstojných podmienkach, blízky životným podmienkam miestneho obyvateľstva, v duchu sekulárneho dobrovoľníctva
- ísť na 2 roky (alebo rok) dobre spoznať krajinu a ľudí, aby misia priniesla ovocie
- vstúpiť s pokorou a trpezlivosťou do histórie a kultúry iných ľudí vo všetkých aspektoch: sociálnych, ekonomických, politických, kultúrnych, etnických a náboženských
- nieť prorocký rozmer evanjelia, vernosť učeniu Cirkvi, žiť ako Kristovi svedkovia
- dať prioritu misii a v dôsledku toho organizovať si život tak, aby bol dostupný aj tým najchudobnejším
- každodenný život v tíme, modlitbe, uctievaní a zdieľaní, s aktívou účasťou na živote miestnej Cirkvi
- zapojiť sa do aktívneho hľadania spolupracovníkov na misie a pravidelne im posielat správy o misiách
- akceptovať trávenie dovolenky v misijnej krajine, vždy v záujme lepšieho pochopenia života jej obyvateľov a nevrátiť sa do domácej krajiny okrem výnimočných prípadov
- po návrate do svojej domovskej krajiny, zdieľanie svojej skúsenosti s miestnou Cirkvou, diecézou, farnosťou, aby vzbudili okolo seba ducha poslania, ktorého sme dostali, nie preto aby sme pochovali svoje talenty, ale použili ich na službu svojim priateľom.¹⁵³

2.4 Františkáni

Františkáni alebo aj Rád menších bratov je žobravý rád, pravdepodobne najznámejší z františkánskych rehoľných spoločenstiev. Zakadateľom rehole je sv. František z Assisi. Dnes patrí medzi najrozšírenejšie mužské rehole na svete, keď celkový počet členov je vyše 19000. Ich motto je „Pax et bonum“, čo znamená „Pokoj a dobro“.

2.4.1 Vznik, počiatky, rozšírenie

František sa narodil v roku 1182 v Assisi, talianskej Umbrii. Jeho otec bol obchodník, ale jeho takéto povolanie nelákalo. Bol veselej, jemnej povahy, bol vždy štedrý k chudobným a rád sa zabával s priateľmi. Raz keď vyšiel za mesto Assisi ozval sa mu od starého

¹⁵¹Porov. PEYROUS, Bernard, a CATTA, Hevré-Marie. *Le feu et l'espérance*. Paris: Éditions de l'Emmanuel, 2006, s. 174.

¹⁵²Porov. *FIDESCO - kto sme*, dostupné z: <https://www.fidescousa.org/what-we-do/>.

¹⁵³Porov. *Karta dobrovoľníka FIDESCO*, dostupné z: https://www.fidesco-international.org/pl/wp-content/uploads/sites/5/2014/12/karta_wolontariusza.pdf.

kostolíka sv. Damiána hlas: „*Oprav môj dom; ako vidíš, rúca sa*“ Táto výzva sa týkala Cirkvi. František to však pochopil doslovne a celý podiel svojho dedičstva venoval na opravu miestneho chrámu. Utiahol sa potom do hôr na pusté miesto a žil v chudobe, v pôste, v modlitbách a čelil rôznym utrpeniam, ktoré prijímal s radosťou. Mal dar kázať jednoducho a zrozumiteľne a postupne ho začali nasledovať ďalší žiaci, ktorí vytvorili prvú skupinu „menších bratov“ alebo „kajúcich mužov z Assisi“. František pre nich spísal rehoľné pravidlá, mali 23 kapitôl a bratia mali zachovávať príkazy evanjelia, hlavne poslušnosť a chudobu a hlásať pokánie. Pravidlá a ešte raz aktualizoval a v roku 1223 ich schválil pápež Honorius III. František sa tiež zúčastnil križiackej výpravy, postavil sa moslimom, ktorý ho priali. Boh ho obdaril darom nazerania do hlbokých tajomstiev a darom znalosti ľudských srdc. Na sklonku svojho života, po zjavení ukrižovaného Spasiteľa sa mu na tele objavili stigmy. Zomrel ako 45 ročný.

Po jeho smrti sa rehole menších bratov, ktorú založil začalo hovoriť františkáni. Postupne sa podľa stupňa zachovávanie chudoby rozdelili na tri samostatné rády:

- minoriti (konventuály) - pripúšťali isté ústupky vo vzťahu k ideálu chudoby
- observanti - navracajú sa k prísnejšiemu zachovávaniu rehole a spôsobu života sv. Františka z Assisi, neskôr nadväzuje na františkánsku vetvu, tak ako ju chápeme dnes
- kapucíni - reholu sv. Františka sa snažia dodržiavať ešte prísnejšie ako observanti

Ešte za jeho života vznikol druhý rád - ženský, klarisky, nazvaný podľa zakladateľky sv. Kláry a tiež tretí rád združujúci laikov hlásiacich sa k ideálom duchovného života sv. Františka.¹⁵⁴

Františkáni sa v minulosti preslávili aj ako misionári. Boli súčasťou druhej Kolumbovej výpravy, pôsobili aj v Afrike, s Vasco de Gamom v Indii a v 16. storočí sa dostali aj ďalej do Ázie do Siamu, Kambodže, Číny, na Filipíny a do Japonska. Pôsobili aj v Južnej Amerike v Ekvádore, Peru, v Chile, v Brazílii a v Mexiku až postupne prenikli do USA so Kalifornie.¹⁵⁵

Františkáni majú úzky vzťah aj so Svätou zemou. Prišli sem ako pútnici už v roku 1342 konať pokánie a modliť sa. Postupne začali vysluhovať bohoslužby v dôležitých svätyniach a starať sa o pútnikov. Bola tu pápežom zriadená tzv. Kustódia Svätej zeme, františkánska provincia, ktorou úlohou bolo chrániť kresťanské miesta. Jej činnosť sa neskôr rozšírili aj do ďalších oblastí a okolitých krajín a má zásadný vplyv na to, že v krajinách okolo Izraela dodnes žijú aj kresťania.¹⁵⁶

2.4.2 Charakteristika a spiritualita rádu

Základom františkánskej spirituality je bratstvo-fraternita. V tomto bratskom spoločenstve sa stretávajú s Bohom, navzájom si slúžia a dávajú seba samých pre druhých. Usilujú sa žiť, čo najprísnejšie podľa evanjelia, pričom zachovávajú chudobu, čistotu a poslušnosť tak ako to robil sv. František z Assisi. Žijú prísne podľa jeho rehole bez nejakých ďalších výkladov a dodatkov. Hovoria si aj menší bratia, lebo Pán ich volá, aby žili v chudobe

¹⁵⁴Porov. MEČIAR, Kamil. *Životy víťazov*. 4. zväzok. Bratislava: LÚČ, 2006, s. 27-37.

¹⁵⁵Porov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. Žebravé řády* III. díl, 1. zväzok. Praha: Libri, 2006, s. 235-236.

¹⁵⁶Porov. tamže, s. 239-243.

a pokore medzi tými chudobnými a bezmocnými ľuďmi. Bratia sa snažia vlastniť čo najmenej majetku, pretože práve chudoba ich má spojiť s Kristom. Žijú teda z toho, čo si vyžobru alebo z práce svojich rúk.

Nosia väčšinou tmavohnedý plášť s kapucňou, ktorý je previazaný cingulom s tromi uzlami (znázorňuje trojitý sľub chudoby, čistoty a poslušnosti). Charakterizuje ich tiež sedemradostný ruženec, ktorý je tiež dôležitým prvkom ich spirituality. V úcte majú aj Pannu Máriu Loretánsku a spolu s ostatnými vetvami františkánskej rodiny sa pričínili o úctu k Svätej chyži v Lorete a k pobožnosti loretánskych litánií.

Františkáni sa venujú hlavne misiám, kázaniu, exercíciám. Nemajú však špecializované zameranie, preto sa prispôbujú aktuálnym cirkevným potrebám a môže pôsobiť všade kde ich je treba napr. v pastorácii, v nemocniciach alebo vo väzeniach.¹⁵⁷

Tým, že sú františkáni blízky jednoduchému ľudu, sú veľmi obľúbení a mnoho veriacich ich vyhľadáva ako svedníkov. Na začiatku 20. storočia boli františkáni druhým najrozšírenejším rádom na svete, Dnes majú v ČR 7 kláštorov a žije v nich okolo 50 bratov.

2.4.3 České františkánske misie

Františkánsky rád pôsobí v celom svete, ale misijné aktivity bývajú koordinované aj lokálne. Keďže českí františkáni vnímali veľký hlad po duchovných hodnotách a po Bohu vo svojej krajine, rozhodli sa v roku 2009, že okrem stálej služby vo farnostiach a na miestach, kde pôsobia, budú usporiadať každý rok misijné týždne zamerané pre tých, ktorí hľadajú hlbšie hodnoty v živote, kto hľadá Boha a skúsenosť s ním. Ich cieľom je predstaviť vieru a životný štýl súčasných kresťanov.

Už navšívili mestá Plzeň, Liberec, Ostravu, Uherské Hradište, Ústí nad Labem, Děčín, Rumburk, Českú Kamenicu, České Budejovice a Prahu. Súčasťou misií je bohoslužba s miestnym biskupom, stretnutie so starostom mesta, večerné kultúrno-kresťanské programy, modlitby za potreby ľudí, osobné rozhovory, svedectvá, navštevy chorých a núdznych, spoločné slávenie a pod. Vrcholom je večerná adorácia pred Eucharistiou, na ktorú sú pozývaní všetci okoloidúci.

Tieto misie sú organizované spolu s františkánskymi reholnými sestrami a ďalšími spriatelenejšími kňazmi, rehoľníkmi i laikmi, aby sa zvýraznila sila spoločenstva. Spolupráca prebieha aj s kresťanmi z iných cirkví.¹⁵⁸

¹⁵⁷Porov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. Žebravé řády* III. díl, 1. svazek. Praha: Libri, 2006, s. 227-228.

¹⁵⁸Porov. *Františkánske misie*, dostupné z: <https://www.ofm.cz/frantiskani/frantiskanske-misie/>.

3 Porovnanie evanjelizačnej praxe vybraných spoločenských rodín

I keď sme v predchádzajúcej kapitole opísali evanjelizačnú prax jednotlivých spoločenských rodín, na prvý pohľad nemusí byť zrejmé ako sa v praxi evanjelizačná činnosť rodín líši. Zameriame sa teraz na porovnanie jednotlivých aspektov rôznych misijných foriem, ktoré boli aplikované v nami vybraných hnutiach.

Po absolvovaní rozhovoru so šiestimi rodinami, ktoré boli vyslané na misie, boli jednotlivé aspekty rozdelené na tzv. objektívne a subjektívne. Pri objektívnych platí, že popisujú formu misie pre dané spoločenstvo všeobecne alebo inak povedané platia pre všetky rodiny vyslané z daného spoločenstva. Subjektívne aspekty vyjadrujú osobnú misijnú skúsenosť danej rodiny, ktorú nemožno zovšeobecňovať na celé spoločenstvo.

Keďže v Cirkvi veľa rodín slúži spôsobom, ktorý je blízky misijnej službe, základným kritériom, aby mohli byť zaradené medzi rodiny vyslané na misie je, že sa zúčastnili misijného aktu vyslania biskupom alebo osobou biskupom poverenou.

3.1 Všeobecné porovnanie evanjelizačnej praxe jednotlivých spoločenských rodín

V nasledujúcej časti budeme porovnávať misijnú prax rodín. Názorné zhrnutie je uvedené v tabuľke 1, ale každý aspekt je ďalej aj detailnejšie vysvetlený.

Časový horizont misií

Neokatechumenátne rodiny bývajú vysielané na misie na dobu neurčitú. Vrátiť domov sa môžu podľa vlastného uváženia. Predpokladá sa však dlhšia doba, keďže ich úlohou je plne sa zžiť s domácim obyvateľstvom a fungovať ako jedny z nich. Saleziánske misie sa viažu na konkrétny projekt a trvajú väčšinou 1 rok (prípadne kratšie), potom nasleduje výmena dobrovoľníkov. Podobne je to vo Fidescu, klasický misijný výjazd však trvá 2 roky, keďže prvý rok sa predpokladá prispôsobenie sa miestnej kultúre. Františkánske misie sa v ČR konajú každoročne a trvajú väčšinou od stredy do nedele.

Miesto

Neokatechumenát, SADBA aj Fidesco posielajú misionárov do celého sveta. Neokatechumenátne rodiny cestujú hlavne na najviac sekularizované miesta, kde si ich vyžiadal miestny biskup. SADBA a Fidesco projekty sa konajú skôr v rozvojových krajinách. SADBA posielala najviac dobrovoľníkov do Zambie, Mexika, Bulharska, Indie a Papua Novej Guiney. Fidesco sa pôvodne zameriavalo na africký kontinent (napr. štáty Kongo, Zambia, Rwanda), dnes však pôsobí aj v Ázii (napr. na Filipínach a v Indonézii), ale aj v Južnej Amerike.

České františkánske misie si každý rok vyberajú jedno mesto, v ktorom budú pôsobiť. V minulosti boli vyberané hlavne mestá, kde františkáni mali nejaké zázemie. Posledné roky je snaha ísť hlavne do sekularizovanejších regiónov ČR.

Možnosť výberu miesta misií

	Neokatechumenát	SADBA	Fidesco	Františkánske misie
Časový horizont misií	neobmedzené, podľa vôle a možnosti rodiny	1 rok alebo kratšie	2 roky (prípadne 1 rok)	každoročne 1 týždeň
Miesto	celý svet	celý svet	Afrika, Ázia, Južná Amerika	Rôzne mestá v ČR
Možnosť výberu miesta	nie	áno	áno, čiastočne	nie, vyberá sa v rámci celého misijného tímu
Príprava na misie	formácia v neokatechumenátnom spoločenstve	polročný prípravný kurz Cagliero	prípravný kurz (praktická, duchovná, psychologická príprava)	neformálna, v skupine
Vyslanie	áno, biskupom alebo jeho zástupcom	áno, biskupom alebo jeho zástupcom	áno, biskupom alebo jeho zástupcom	áno, biskupom alebo jeho zástupcom
Misijné poslanie	priniesť prítomnosť Cirkvi tam, kde Cirkve neexistuje	pomáhať znevýhodneným deťom a mládeži vo svete	služba ľuďom v núdzi prostredníctvom humanitárnych projektov	priblížiť Boha tým, čo ho hľadajú
Forma misií	<ul style="list-style-type: none"> • život v spoločenstve rodín • organizácia katechéz vo farnosti • zapojenie sa do normálneho kolobehu života v danej krajine • dávať svedectvo vlastného života 	<ul style="list-style-type: none"> • práca s mládežou • zapojenie dobrovoľníkov do života saleziánskej komunity • organizácia finančnej zbierky pred odchodom na misie • odohrávajú sa na miestach, kde pôsobia saleziáni 	<ul style="list-style-type: none"> • na žiadosť miestneho biskupa Fidesco posielajú dobrovoľníkov, aby pomohli s daným projektom v miestnej farnosti • misionári sa striedajú po dvoch rokoch • prvý rok slúži na zžitie s miestnou kultúrou • dobrovoľníci neposkytujú finančnú pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • misia v meste • misionári chodia po dvoch a oslovujú ľudí na ulici, ponúkajú rozhovor a modlitbu • pozývajú na stretnutie s Pánom - večer vystavená sviatosť olivárna v kostole • navštevovanie hospicov, väzníc, škôl • spolupráca s miestnymi farnosťami
Misie s deťmi	áno	nie	max. 5 deťí + vekový limit	častočne

Tabuľka 1: Porovnanie evanjelizačnej praxe jednotlivých spoločenstiev

Dobrovoľníci zo SADBAy a Fidesca si na základe svojich jazykových a praktických skúseností môže vybrať misijný projekt, na ktorom by sa chceli zúčastniť. V prípade Neokatechumenátu je misijné miesto prideľované buď náhodne alebo prípadne podľa potreby národných katechistov pre danú oblasť. Predpokladá sa, že rodina sa naučí jazyk a prispôsobí sa miestnym pomerom. Mesto, kde sa budú konať františkánske misie ďalší rok záleží na dohode misijného tímu, rodina si tým pádom sama miesto svojho pôsobenia nevyberá.

Príprava na misie

Neokatechumenát neorganizuje špeciálny prípravový kurz pred misiami. Na misie sú posielané len rodiny s neokatechumenátnou formáciou, čo zaisťuje duchovnú prípravu. Praktickú pomoc po príchode na misijné miesto zaisťujúce spoločenstvo rodín, do ktorého bude nová rodina včlenená.

SADBA organizuje 1-ročný prípravový kurz počas ôsmich víkendov, na ktorý sa môže voľne prihlásiť hocikto, kto bude nasledovať saleziánske princípy. Predpokladá sa skúsenosť práce s deťmi a znalosť jazyka.

Vo Fidescu praktická, duchovná a psychologická príprava je zabezpečená počas dvoch víkendov, kde Fidesco spoznáva kandidátov a navrhuje im, na ktorý projekt by sa najviac hodili. Ak sa dobrovoľníci odhodlajú vycestovať, sú pozvaní na finálny vysielací týždeň do Paray-le-Monial, kde sa stretávajú všetci Fidesco dobrovoľníci z celého sveta, ktorí budú v budúcnosti vyslaní.

Príprava českých františkánskych misií prebieha neformálne v misijnom tíme, do ktorého sú okrem zasvätených františkánov pozývaní aj laici.

Vyslanie

Pred začiatkom misií prebieha vyslanie väčšinou spojené so slávnostnou omšou, kde je vyslaná skupina misionárov z daného spoločenstva. Vyslanie realizuje domáci biskup alebo biskupom poverená osoba.

Misijné poslanie

Všeobecné misijné poslanie neokatechumenátnych rodín je priniesť Cirkev tam, kde Cirkev neexistuje. Ide teda o tzv. *missio Ad Gentes* - k pohanom. SADBA sa špecializuje na pomoc znevýhodneným deťom a mládeži vo svete. Podobne Fidesco slúži ľuďom v núdzi prostredníctvom humanitárnych a rozvojových projektov. Konkrétne poslanie pri misiách cez SADBAu a Fidesco sa môže líšiť v závislosti na vybranom projekte. České františkánske misie zas reagujú na túžbu človeka po duchovne a snažia sa priblížiť Boha tým, čo ho hľadajú.

Forma misií

Neokatechumenátne rodiny na misiách sa majú plne integrovať do spoločenského a pracovného života na misijnom mieste. Žijú v spoločenstve ďalších vyslaných rodín a spolu ako spoločenstvo svedčia o každodennom kresťanskom živote. Ide teda o misie určené špeciálne pre rodiny, ktoré môžu v prípade potreby podporovať aj jednotlivci. Stretávajú sa 2x týždenne na spoločnom slávení liturgie slova a eucharistie. Zároveň vo farnosti pomáhajú s organizáciou evanjelizačných katechéz.

Saleziánsky misionári bývajú väčšionu vysielaní ako jednotlivci. V prípade bezdetných manželov, môže byť vyslaný aj manželský pár. Striedajú sa na projektoch riadenými saleziánmi, kde pomáhajú pracovať s mládežou v saleziánskych strediskách. Práca zahŕňa najmä napr. vedenie záujmových krúžkov, prípravu jednorázových akcií (víkendových či prázdninových), výuku (cudzích jazykov, odborných technických predmetov a pod.), doučovanie, administratívne práce, manuálne práce, a ďalšie podľa potreby miesta a schopností dobrovoľníka. Cieľom je zapojiť dobrovoľníkov aj do života miestnej saleziánskej komunity. Dobrovoľníci sú pozývaní zorganizovať aj finančnú zbierku pre miesto, na ktoré sú vyslaní.

Misie Fidesco vysielajú jednotlivcov, manželov s deťmi alebo bez detí. Dobrovoľníci sa striedajú na rozvojových projektoch riadených nejakou jednotkou katolíckej Cirkvív v oblasti zdravotníctva, vzdelávania, sociálnej práce, manažmentu, poľnohospodárstva alebo manuálnych zručností. Neposkytujú v rámci projektu žiadnu finančnú pomoc. Podporu na misijnom mieste im poskytuje koordinátor Fidesco a aktívne sa zúčastňujú na živote v farnosti. Dobrovoľníci posielajú domov svojej domácej krajiny pravidelné reporty o ich živote, aby vzbudila ducha poslania aj v ich domácej Cirkvi.

České františkánske misie sú mestské misie, v ktorých pri spolupráci s miestnou farnosťou sú ľudia pozývaní na stretnutie s Pánom do miestneho chrámu. Ťažiskom je vystavená sviatosť oltárna, pred ktorou môžu návštevníci adorovať, modliť sa, pristúpiť k sviatosti zmierenia alebo viesť duchovné rozhovory. Cez deň bývajú misionári vyslaní po dvojiciach na ulice a ponúkajú rozhovor alebo modlitbu. Súčasťou misií býva aj návšteva miestnych hospicov, škôl a väzníc.

Misie s deťmi

SADBA nevysiela rodiny s deťmi. Vysiela primárne jednotlivcov a zároveň umožňuje vyslať aj bezdetných manželov. Fidesco je otvorené aj vysielaniu rodín s deťmi. Umožňuje však vyslať rodinu s maximálne piatimi deťmi s istými limitmi pre ich vek. Staršie deti, ktoré sú doma už plne včlenené do nejakého sociálneho prostredia sa z neho nemajú vytrhávať. Neokatechumenát umožňuje vyslanie rodín s deťmi, keďže na misijnom mieste bude rodina súčasťou nového spoločenstva rodín. Čo sa týka františkánskych misií, tak niektoré časti programu je možné navštíviť aj s deťmi (napr. divadlá, liturgické slávenia).

3.2 Porovnanie evanjelizačnej praxe niekoľkých rodín vyslaných na misie z jednotlivých spoločenstiev

Zobierané dáta neposkytujú podklady pre hlbšiu analýzu a všeobecné závery kvôli nízkemu počtu zapojených rodín z jednotlivých hnutí, avšak môžu pomôcť prehĺbiť pochopiť porovnanie na úrovni jednotlivých spoločenstiev v predchádzajúcej časti.

Rozhovoru sa zúčastnilo 6 rodín vyslaných na misie, z toho:

- 3 rodiny z neokatechumenátneho hnutia (Rodina A, Rodina B, Rodina C) - stále pôsobiace na misiách ad gentes v Českých Budejoviciach
- 1 rodina vyslaná skrz Saleziánsku asociáciu Dona Bosca (Rodina D) - pôsobili na misii v Indii, v meste Devadurga, ktoré sa nachádza v indickom štáte Karnataka. Doučovali a starali sa o deti v miestnej internátnej škole.

- 1 rodina skrz organizáciu Fidesco (Rodina E) - misia vo východnom Timore v meste Lete-Foho. Vyslaní učiť na strednej škole angličtinu a informatiku.
- 1 rodina pomáhala organizovať františkánske misie v ČR (Rodina F) - spolupráca na projekte františkánskych misií

Rodinám boli položené nasledujúce otázky.

- Čo vo vás vzbudilo túžbu ísť na misie?
- Ako ste boli vyslaní na misie? Kto vás vyslal? Kam? Na ako dlho?
- Aké je alebo čo považujete za vaše misijné poslanie?
- Akou formou žijete vašu misijnú službu? Z čoho čerpáte silu pre službu? Máte okolo seba spoločenstvo, ktoré by Vám pomáhalo?
- Ako ste prijímaní na mieste, kde pôsobíte? S akými problémami sa stretávate?
- Ako vás táto misia obohatila osobne? Vidíte nejaké ovocie aj pre Cirkev?

Následne z odpovedí boli spracované nasledujúce aspekty slúžiace pre porovnanie: úloha misionárov, motivácia, zdroj sily pre misijnú službu, najčastejšie problémy a prijatie, osobné obohatenie, ovocie pre Cirkev. Názorné zhrnutie a porovnanie jednotlivých aspektov je uvedené v tabuľke 2, ale každý z nich je ďalej detailnejšie vysvetlený.

Motivácia

[**Rodina A**] Motiváciou manžela bolo urobiť s Bohom nejakú skúsenosť, možno aj zo zvedavosti. A prakticky na to bola vhodná situácia, keď deti boli ešte malé. Manželka poznala v mladosti rodinu, ktorá bola takýmto spôsobom na misiách, oslovilo ju to a tiež túžila si to takto skúsiť.

[**Rodina B**] Manželia boli inšpirovaní inými rodinami z neokatechumenátu, ktoré boli vyslané na misie. Najprv manželka mala túžbu niečo skúsiť, niečo dobrodružné, napr. v zahraničí, potom sa to volanie často vracalo, keď sa v spoločenstve pýtali na to, že kto by mal záujem ísť na misie. Manželovi sa túžba potvrdila počas ľudových misií.

[**Rodina C**] Pri dávaní katechéz v spoločenstve manžel zažil skúsenosť božej blízkosti a túžil, aby katechézy mohli počuť všetci ľudia. Ako 8-ročný prežil dopravnú nehodu a pochopil, že Boh ho nechal na svete, aby ho poznal, že má pre neho poslanie. Túžil, aby všetci vedeli ako ich Boh miluje, že existuje odpoveď na zmysel života. Manželku inšpirovali rodiny na misiách už od detstva.

[**Rodina D**] Manželia boli rok po svadbe, nemali deti alebo iné záväzky, obaja mali dokončené štúdiá. Mali túžbu vycestovať do zahraničia, do exotickej krajiny a nejak zmysluplne pomôcť. Obaja boli veriaci a narazili na saleziánsky misijný program, ktorý im prišiel zmysluplný.

[**Rodina E**] Manželka mala skúsenosť s evanjelizačnou školou. Mala túžbu zúčastniť sa misií s Fidescom, ale nie sama. Po svadbe sa tento nápad pozdával aj manželovi. Prišlo mu správne robiť niečo pre druhých, keďže bol skaut, bolo mu to blízke. Po svadbe túžili vycestovať do zahraničia a misie im prišli ako najzmysluplnejšia možnosť.

[**Rodina F**] Prvou motiváciou bola túžba robiť niečo v Cirkvi, neskôr sprostredkovať skúsenosť milujúceho Boha. Taktiež túžba žiť povolanie evanjelizovať, ktoré vyplýva z evanjelia. Ďalej robiť misie predstavuje príležitosť vidieť konať Boha aj v iných ľuďoch a tiež príležitosť k vlastnému obráteniu.

	Rodina A	Rodina B	Rodina C	Rodina D	Rodina E	Rodina F	
Miesto	České Budejovice, ČR	České Budejovice, ČR	České Budejovice, ČR	Devadurga, India	Lete-Foho, Timor	Rózne mestá v ČR	
Úloha	zapojenie sa do normálneho života, príprava katechéz vo farnosti	zapojenie sa do normálneho života, príprava katechéz vo farnosti	zapojenie sa do normálneho života, príprava katechéz vo farnosti	doučovanie a starostlivosť o deti v miestnej internátnej škole	výučba anilichtiny a informatiky na strednej škole	pomoc pri mestských pouličných misiách	
Motivácia	túžba urobiť s Bohom skúsenosť, aj zo zvedavosti, vhodná situácia, deti sú ešte malé, inšpirácia inou rodinou, ktorá bola na rovnakých misiách	inšpirácia inými rodinami, čo boli na rovnakých misiách, túžba po dobrodružstve v cudzine, povolanie na misie sa opakované ozývalo, potvrdenie povolania na ľudských misiách	inšpirácia inými rodinami, čo boli na rovnakých misiách, túžba po dobrodružstve v cudzine, povolanie na misie sa opakované ozývalo, potvrdenie povolania na ľudských misiách	túžba pomáhať v exotickom krajinie, túžba vycestovať za skúsenosťami do zahraničia, príhodný čas	túžba robiť niečo pre iných, možnosť zaviesť do zahraničia - misie sa javili ako najzmysluplnejšia možnosť	povolanie, túžba robiť niečo pre iných, možnosť zaviesť do zahraničia - misie sa javili ako najzmysluplnejšia možnosť	sprostredkovať skúsenosť milujúceho Boha, túžba žiť povolanie evanjelizácie, príležitosť k vlastnému obráteniu
Najčastejšie problémy	hľadanie bývania, lekárov, škôlky, opatrovatelky pre deti, skúška viery, zosúladenie práce	praktické problémy - hľadanie bývania, škôl pre deti, opatrovatelky pre deti, vybavovanie zdravotného poistenia, deti si zvykajú na nové prostredie, mierne kultúrne rozdiely	praktické problémy - hľadanie bývania, škôl pre deti, opatrovatelky pre deti, vybavovanie zdravotného poistenia, deti si zvykajú na nové prostredie, mierne kultúrne rozdiely	kultúrne rozdiely, ambivalentný vzťah ku belochom, prístup ku ženám	kultúrne rozdiely - ako belosi stred pozornosti, iné zmysľovanie ľudí, praktické problémy s bývaním	duchovný boj, praktické organizačné problémy - zabezpečiť, aby veľké misijné spoločenstvo mohlo fungovať a byť spolu	
Zdroj sily	spoločenstvo rodín a božie slovo, každodenná modlitba breviára, manželstvo - vzájomná opora, doprevádzanie kňaza	modlitba ranných chvál, liturgie slova a eucharistie so spoločenstvom rodín, zdieľanie sa s rodinami a kňazmi, modlitba domáceho spoločenstva	modlitba ranných chvál, liturgie slova a eucharistie so spoločenstvom rodín, zdieľanie sa s rodinami a kňazmi, modlitba domáceho spoločenstva	život v spoločenstve rodín, spoločné liturgie, vzájomné zdieľanie rodín v spoločenstve, modlitba ranných chvál	manželstvo - vzájomná opora, rodina doma, blízke vzťahy s deťmi	Manželstvo - vzájomná opora, rodina, vzájomné modlitby, kolegovia na misiách, adorácie	blízke vzťahy medzi misionármi, vzájomné modlitby, zo služby samotnej
Obohatenie	skúsenosť Boha, že dáva mnohokrát viac ako sa pre neho vzdáme, život sa žije intenzívnejšie, otvorený životu - prijali ďalšie 2 deti na misiách, dávanie katechéz služní na vlastné obohatenie, osobný rozvoj, rozvoj vzťahu v manželstve	nastavenie zrkadla, že akí sme, intenzívnejší život, upevnenie manželstva, skúsenosť, že Boh sa vždy stará a dokáže vyriešiť mnohé ťažké situácie	nastavenie zrkadla, že akí sme, intenzívnejší život, upevnenie manželstva, skúsenosť, že Boh sa vždy stará a dokáže vyriešiť mnohé ťažké situácie	skromnejší životný štýl, dôraz na hodnoty pred majetkom, človek si váži vzdelanie	stmenenie manželov, rozšírenie srdca, pokora, povedomie o cene spoločenstva, spôsob jednoduchého života	duchovné občerstvenie, možnosť načerpať, obrátiť sa, vidieť Boha konať v živote iných ľudí, otvorenosť k ľuďom aj mimo misii, pozvanie k svedectvu v každodennom živote	duchovné občerstvenie, možnosť načerpať, obrátiť sa, vidieť Boha konať v živote iných ľudí, otvorenosť k ľuďom aj mimo misii, pozvanie k svedectvu v každodennom živote
Ovocie	ovocím budú možno raz ich deti, veria, že sú aspoň malé zrnčko soli, ktoré si Boh použil pre svoj plán, o ovoci však rozhoduje Boh	svedectvo života - iných ľudí povzbudzuje, že sú na misiách s toľkými deťmi a dá sa to zvládnuť, priťom vidia, že sú obyčajní ľudia so svojimi chybami a obmedzeniami	svedectvo života - iných ľudí povzbudzuje, že sú na misiách s toľkými deťmi a dá sa to zvládnuť, priťom vidia, že sú obyčajní ľudia so svojimi chybami a obmedzeniami	odovzdanie skúseností skromnejšieho životného štýlu deťom, zmena práca - výmena korporátu za charitu, odovzdávanie skúseností o misiách spoločnosti	vzájomné misijné pôsobenie, obohatenie spoločnosti o povedomie o inej kultúre	vzájomné misijné pôsobenie, obohatenie spoločnosti o povedomie o inej kultúre	pomoc pre kňazov - povzbudenie vidia, že ich služba má zmysel, obnova farnosti - snaha pokračovať v misijnej škole po misiách, rozvíjanie zmyslu pre evanjelizáciu aj u laikov

Tabuľka 2: Porovnanie evanjelizačnej praxe jednotlivých rodín

Zdroj sily pre misijnú službu

[**Rodina A**] Zdrojom sily je pre manželov je spoločenstvo rodín, ktoré tam majú, ktoré žije rovnaké problémy ako oni. Stretávajú sa spolu týždenne pri čítaní božieho slova, ktoré im pomáha v ich každodenných situáciách. Zároveň im pomáha aj každodenná ranná modlitba breviára. V spoločenstve majú aj kňaza, ktorý ich duchovne sprevádza. Oporou sú si aj manželia navzájom.

[**Rodina B**] Pomáhali im každodenná modlitba ranných chvál, liturgie slova a eucharistie, ktoré slávili so spoločenstvom rodín, ktoré tam majú. Ďalej možnosť zdieľať sa o svojich problémoch s kňazmi a ďalšími bratmi a sestrami v spoločenstve, čítanie Božieho Slova. Zdrojom boli aj modlitby ich domáceho spoločenstva, z mesta, odkiaľ boli vyslaní.

[**Rodina C**] Silu čerpajú zo života v spoločenstve zo spoločných liturgií, zdieľaní a z každodennej modlitby ranných chvál.

[**Rodina D**] Oporu nachádzali manželia najmä jeden v druhom ale aj v rodine doma, s ktorou komunikovali cez internet.

[**Rodina E**] Manželcia si boli navzájom veľkou oporou. Ale pomáhal im aj kontakt s rodinou, vzájomné modlitby všetkých misionárov vyslaných cez Fidesco v ten rok a iní kolegovia na misiách. Spomenuli tiež osobnú modlitbu a adorácie, na ktorých sa mohli zúčastňovať u priateľených karmelitánok.

[**Rodina F**] Manželcia čerpajú silu pre službu najmä z blízkych vzťahov, ktoré žijú v misijnom tíme, kde majú hlboké priateľstvá. Pomáhajú im vzájomné modlitby za misie aj modlitby iných. Ďalej ich posilňuje služba samotná.

Najčastejšie problémy a prijatie

[**Rodina A**] Problémy predstavovali praktické veci typu ako nájsť bývanie vhodné pre rodinu, lekárov, škôlku, opatrovatelku pre deti. Manželka mala ďalej skúsenosť, že keď robila niečo pre Boha, stretávala sa ako keby s nejakou skúškou viery, s nejakým problémom, ktorý nevedela sama vyriešiť, ale musela sa spoľahnúť na Boha. Prijatie od ľudí je dobré, aj keď nerozumeli, prečo sa sťahovali len kvôli misiám.

[**Rodina B**] Cítia sa v ČB prijatí, nemajú vyslovene zlé skúsenosti, aj keď majú pocit, že v ČR ľudia často nehovoria to, čo si myslia. Pri príchode zažívali praktické problémy, keď museli nájsť školu pre svoje deti, vybaviť zdravotné poistenie a pod. Problémom tiež býva, keď treba ísť s jedným dieťaťom k lekárovi, tak manžel musí prestať pracovať, aby sa postaral o ostatné deti alebo nájsť nejakú opatrovatelku. Ďalej chvíľu trvá, kým sa deti zaradia do každodenného života v škole, musia si zvykať na nové prostredie, ľudí. Rodina zažíva aj mierne kultúrne rozdiely, keďže pochádza zo Slovenska.

[**Rodina C**] Suseda ich nemá rada, ale inak sú prijímaní medzi komunitou mladých rodín dobre, manželka má dar prirodzene komunikovať. Z ich reči je zrejmé, že nie sú domáci, tak ľudia sa zaujímajú prečo z akého dôvodu tam sú. Praktické problémy vyplývajú z toho, že sú trochu izolovaní a nemá im kto pomôcť s deťmi. Ich starí rodičia by chceli, aby sa vrátili domov.

[**Rodina D**] Veľké kultúrne rozdiely znamenali ambivalentný vzťah ku belocho, často od nich domáci očakávali peniaze. V spoločnosti bol iný prístup ku ženám. Problémom

bolo jasne komunikovať výhrady alebo nápady na vylepšenie niektorých miestnych vzdelávacích procesov. Veľmi dobre však boli prijatí od detí, o ktoré sa starali. Dokázali si s nimi vytvoriť aj hlbšie vzťahy.

[**Rodina E**] Zdrojom problémov boli taktiež najčastejšie kultúrne rozdiely. Manželia boli ako belosi často stredobodom pozornosti. Domáci mali iné zmýšľanie, napríklad nedodržiavali časový harmonogram. Stretli sa taktiež s praktickými problémami s bývaním, v ktorom im zatekala strecha. Inak boli prijatí veľmi dobre a dodnes udržiavajú vzťahy s niekoľkými žiakmi, ktorých vyučovali.

[**Rodina F**] Čas misijnej služby je veľmi intenzívny a prináša vždy aj istý duchovný boj napríklad vo forme prekonávanie vlastnej lenivosti alebo chorôb. Náročné bývajú aj praktické organizačné problémy, keďže zabezpečiť zázemie pre pomerne široký misijný tím (50-100 ľudí) je komplikované. Skúsenosť ukazuje, že veľmi dôležitá pre misijnú činnosť je možnosť v jednote sa zdieľať, modliť a ješť. Prijatie od ľudí býva väčšinou dobré, aj keď vždy sa nájde aj viacero odmietnutí. Dôležité je tiež prijatie od miestnej farnosti, s ktorou spolupracujú, niekedy tým chýba väčšia ochota, ale spolupráca funguje.

Osobné obohatenie

[**Rodina A**] Manžel vraví, že to čo dal Bohu, Boh im 100-krát vrátil a to nielen ekonomicky, ale v každej sfére. Žijú život intenzívnejšie, majú malé spoločenstvo rodín, kde sa môžu zdieľať do hĺbky. Manželka pridáva, že považuje za veľkú milosť, že sa im mohli narodiť ďalšie dve deti, aj keď to bolo komplikované po predchádzajúcich pôrodoch (pozn. celkovo majú 5 detí). Veľkým darom bolo tiež, že napriek svojim limitom mohla byť súčasťou katechéz, ktoré vo farnosti dávali.

[**Rodina B**] Tým, že odišli na misie, tak boli postavení pred pravdu o nich, žijú taký intenzívnejší život, ich manželstvo sa upvenilo. Majú skúsenosť, že Boh sa o nás stará, a vidia, že s jeho pomocou dokážu zvládnuť aj ťažké situácie, že môžu ostať pokojný, aj keď veci nejdú podľa plánu.

[**Rodina C**] Manžel mohol byť svedkom mnohých zázrakov a vidieť ako Boh koná. Skrze misie ho to tlačí byť blízko k Bohu, obrátiť sa, Boh ho k sebe priťahuje, lebo niekedy je toho veľa. Všetko sa žije intenzívnejšie aj boje, utrpenie, ale aj radosť. Zažili, že Boh sa o nich stará, vždy im posielala ľudí, ktorí im pomôžu.

[**Rodina D**] Rodine ukázal, že je možné žiť v skromnosti a riešiť zbytočné problémy týkajúce sa majektu, ktorý nerobí ľudí šťastnejšími. Môžu si viac vážiť veci, ktoré su v ČR samozrejmosťou, napr. vzdelanie.

[**Rodina E**] Misie vzájomne stmelili manželov. Naučili sa pokore, misia rozšírila ich srdcia. Oslovil ich tiež spôsob jednoduchého života vo Východnom Timore, kde ľudia žili veľmi komunitne - spolu žili, modlili sa a pracovali.

[**Rodina F**] Misijné pôsobenie im umožňuje duchovné občerstvenie, možnosť ako načerpať, ale taktiež obrátiť sa a vidieť Boha konať v živote iných ľudí. Misie ich tiež pozývajú k neustálemu svedectvu v každodennom živote, byť otvorení k potrebám iných.

Ovocie pre Cirkev

[**Rodina A**] Ovocím pre Cirkev by mohli byť raz ich deti, ktoré vychovávajú vo viere.

Manželka dúfa, že môže byť aspoň maličkým zrníčkom soli, ktorý si Boh použil pre svoj plán. Manžel hovorí, že o ovocí rozhoduje jedine Boh a parafrázuje brnenského biskupa, že tie veci, čo robil a zdalo sa mu, že prinášajú veľké ovocie, tak tomu tak nebolo a naopak.

[**Rodina B**] Ovocie pre Cirkvev, spočíva napríklad v tom, že svedčia životom svojim blízkym, keď vidia, že ani oni keď sú vyslaní nie sú o nič svätejší, lepší od ostatných, ale vedú normálny život aj takto na misiách.

[**Rodina C**] Ovocím môže byť, že ich vnímajú ich ako normálnych ľudí, napriek tomu, že chodia do kostola. Menia teda všeobecné vnímanie o Cirkvi - že to nie je nejaká skostnatelá inštitúcia s divnými ľuďmi. Manželia veria, že Boh skrze nich dokáže zvestovať lásku svetu istým spôsobom.

[**Rodina D**] Z ich misijných skúsenosti čerpajú ich deti, ktorým odovzdali štýl života, v ktorom sa kladie dôraz na hodnoty namiesto majetku. Vďaka tejto skúsenosti sa muž rozhodol vymeniť prácu v korporáte za zmysluplnejšiu prácu na charite. Ďalším ovocím je odovzdávanie skúseností o misiách v inej časti sveta spoločnosti - manželia dali vyše tridsať rozhovorov.

[**Rodina E**] Misijné pôsobenie bolo vzájomné, oni svojou činnosťou evanjelizovali a zároveň boli evanjelizovaní jednoduchým životným štýlom domáceho ľudu . Manželia posielali pravidelné reporty z východného Timoru, čím obohacovali ľudí o povedomie o inej kresťanskej kultúre, v ktorej si všetci navzájom pomáhajú.

[**Rodina F**] České františke misie predstavujú napríklad pomoc pre farských kňazov. Misie sú im povzbudením, vidia, že ich služba počas nich je nenahraditeľná, má zmysel a ľudia ich potrebujú. Po misiách vo farnosti sa často snažia o pokračovanie misií vo forme napríklad pravidelnej misijnej školy. Podnecujú tiež zmysel pre evanjelizáciu u laikov.

Záver

Po prečítaní a spracovaní moderných cirkevných dokumentov, bakalárska práca v prvej kapitole ukazuje odkazmi na mnohé z nich, že misijná činnosť rodín je v Cirkvi živou témou. Svedčia o tom aj aktuálne apoštolské exhortácie pápeža Františka *Evangelii gaudium* (2013) a *Amoris laetitia* (2016). Je potrebné uznať, že misijné povolanie v zmysle vyslania Cirkvou na iné misijné územie s konkrétnou úlohou nie je určené pre každú rodinu (bližšie sa mu venuje časť 1.3). Na druhú stranu však povolanie byť domácou cirkvou je univerzálne aplikovateľné pre všetky rodiny. Zahrňuje evanjelizáciu svedectvom vlastného života vždy a všade (popísané v časti 1.2) a evanjelizáciu detí v rodinách (bližšie v časti 1.1).

Počas získavania zdrojov pre porovnanie evanjelizačnej činnosti rodín vyslaných na misie oslovovaním jednotlivých spoločenstiev, sa ukázalo, že nájst takéto rodiny v ČR môže byť komplikované. Z oficiálnych kontaktov Cirkvi na jednotlivé spoločenstvá sa nepodarilo nájsť žiadnu rodinu. Všetkých 6 rodín bolo nájdených skrz osobné známosti. Toto obmedzilo počet vzoriek rodín pre porovnanie, ale stále to poskytlo zaujímavý vhľad do problematiky a ukázalo pestrosť prístupov jednotlivých rádov a hnutí. Nájdené rodiny boli veľmi ochotné zúčastniť sa dotazníku a ponúkli dobré zdroje pre ďalší výskum a porovnávanie. Ich zvukovo nahraté odpovede boli v skratke prepísané a roztriedené podľa vopred určených aspektov. Aspekty boli ďalej roztriedené na objektívne (popisovali všeobecne dané spoločenstvo) a subjektívne (popisovali čisto skúsenosti daných rodín). Následne sa pristúpilo k porovnaniu zachytenej praxe misijnej činnosti rodín v týchto dvoch skupných aspektov v kapitolách 3.1 a 3.2. Výsledky boli pre názornosť spracované do tabuliek.

Práca môže slúžiť ako inšpirácia pre mladé rodiny, ktoré sa cítia byť povolané slúžiť nejakou misijnou službou v Cirkvi. Je zdrojom praktických informácií, získaných priamo z "terénu", ale zároveň zhŕňa aj učenie Cirkvi v tejto tematike. Môže teda slúžiť aj ako istá príprava pre misijnú službu pre rodiny. Práca ponúka, hlavne v prvej kapitole bohaté odkazy na cirkevné dokumenty, pričom jasne poukazuje na dôraz pri zapojení laikov a rodín do misijnej činnosti v Cirkvi. Práca preto slúži aj všetkým rodinám a umožňuje im pochopiť, že vydať sa na misie možno hneď, tu a teraz, živým svedectvom vlastného života a odovzdávaním viery pre svoje deti. Zároveň môže byť nápomocná pri pastoračii vo farnostiach a v diecézach, kde môže slúžiť ako povzbudenie pre zapojenie rodín do evanjelizačnej činnosti. Prípadne, ak vo farnosti už nejaké rodiny pôsobia na misiách, vďaka práci je možné nazrieť do každodenných potrieb a problémov týchto rodín a lepšie ich pochopiť na ich ceste.

Je potrebné upozorniť, že z uvedených výsledkov zatiaľ nie je možné vyvodzovať všeobecné závery týkajúce sa nejakého aspektu. Napríklad z uvedených motívácií pre misie nie je možné tvrdiť, že rodiny ženie na misie túžba vycestovať do zahraničia alebo zažiť dobrodružstvo. Prípadne by nebolo vhodné uvedené svedectvá jednotlivých rodín zovšeobecňovať na celé spoločenstvo. Aj v prípade porovnávania výstupov rodín z Neokatechumenátneho hnutia, ktoré boli početnejšie, treba mať v pamäti, že všetky rodiny pôsobia na tom istom mieste a ich misie ešte stále pokračujú. Keďže autor sám patrí do neokatechumenátneho spoločenstva a sú mu známe jeho realie a prostredie, informácie týkajúce sa tohto hnutia, môžu byť presnejšie alebo detailnejšie.

Na túto bakalársku prácu by mohol nadviazať ďalší výskum, ktorý by spočíval v hlb-

šej analýze porovnaní, ktoré už bolo urobené. Výsledkom analýzy by bolo stanovenie hypotéz, ktoré by mohli byť overené rozšírením počtu spoločenstiev, ktoré vysielajú rodiny na misie a zároveň rozšírením počtu rodín, ktoré by svedčili o svojich skúsenostiach. Zaujímavé by mohlo byť porovnať aj víziu Cirkvi pre evanjelizačnú činnosť rodín uvedenú v prvej kapitole s praxou v jednotlivých spoločenstvách. Práca by potom získala veľkú výpovednú hodnotu nielen pre rodiny, ktoré zvažujú misijnú činnosť, ale tiež pre diecézy a Cirkvi všeobecne.

Bibliografia

Cirkevné dokumenty

- FRANTIŠEK. *Apoštolská exhortácia o ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete **Evangelii gaudium***. Trnava: SSV, 2014. 202 s. ISBN: 9788081610448.
- FRANTIŠEK. *Posynodálna apoštolská exhortácia o láska v rodine **Amoris laetitia***. Trnava: SSV, 2021. 204 s. ISBN: 9788081615061.
- II. Vatikánsky koncil. *Dekrét o apoštoláte laikov **Apostolicam actuositatem***. 1. vyd. In *Dokumenty druhého vatikánskeho koncilu*. Trnava: SSV, 2008, s. 427–462. ISBN: 978-80-7162-738-8.
- II. Vatikánsky koncil. *Dekrét o kňazskej formácii **Optatam totius***. 1. vyd. In *Dokumenty druhého vatikánskeho koncilu*. Trnava: SSV, 2008, s. 391–410. ISBN: 978-80-7162-738-8.
- II. Vatikánsky koncil. *Dekrét o misijnej činnosti Cirkvi **Ad gentes***. 1. vyd. In *Dokumenty druhého vatikánskeho koncilu*. Trnava: SSV, 2008, s. 487–536. ISBN: 978-80-7162-738-8.
- II. Vatikánsky koncil. *Dogmatická konštitúcia o Cirkvi **Lumen gentium***. 1. vyd. In *Dokumenty druhého vatikánskeho koncilu*. Trnava: SSV, 2008, s. 59–138. ISBN: 978-80-7162-738-8.
- II. Vatikánsky koncil. *Pastorálna konštitúcia o Cirkvi v súčasnom svete **Gaudium et spes***. 1. vyd. In *Dokumenty druhého vatikánskeho koncilu*. Trnava: SSV, 2008, s. 203–302. ISBN: 978-80-7162-738-8.
- Katechizmus Katolíckej Cirkvi*. Trnava: SSV, 2020. 917 s. ISBN: 978881614200.

Dostupné online

- JÁN PAVOL II. *Apoštolská exhortácia o povolání a poslaní veriacich laikov v Cirkvi a vo svete **Christifideles laici***. [online]. Bratislava: LÚČ, 1990 [cit. 12.4.2023]. Dostupné z: <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-papezov/c/christifideles-laici>.
- JÁN PAVOL II. *Apoštolská exhortácia o úlohách kresťanskej rodiny v dnešnom svete **Familiaris consortio***. [online]. Konferencia biskupov Slovenska, 1993 [cit. 12.4.2023]. Dostupné z: <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-papezov/c/familiaris-consortio>.
- JÁN PAVOL II. *Apoštolský list rodinám **Gratissimam sane***. [online]. Trnava: SSV, 1994 [cit. 12.4.2023]. Dostupné z: <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-papezov/c/gratissimam-sane>.
- JÁN PAVOL II. *Encyklika o trvalej platnosti misijného poslania **Redemptoris missio***. [online]. Pápežské misijné diela na Slovensku, 1994 [cit. 12.4.2023]. Dostupné z: <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-papezov/c/redemptoris-missio>.
- PAVOL VI. *Apoštolská exhortácia o ohlasovaní evanjelia v dnešnom svete **Evangelii nuntiandi***. [online]. 3. vyd. Trnava: SSV, 1999 [cit. 12.4.2023]. Dostupné z: <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-papezov/c/evangelii-nuntiandi>.
- Záverečná správa (Relatio Synodi) zo zasadnutia mimoriadnej synody biskupov o rodine 2014*. [online]. Tlačová kancelária konferencie biskupov Slovenska, 18.10.2014

[cit. 14.4.2023]. Dostupné z: <https://www.tkkbs.sk/view.php?cislocclanku=20141022030>.

Ostatné zdroje

- ARGÜELLO, Kiko. *Kerygma. V barakoch s chudobnými*. Trnava: Dobrá kniha, 2013. 136 s. ISBN: 978-80-7141-807-8.
- BOSCO, Jan. *Můj život pro mladé. vzpomínky zakladatele salesiánů*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014. 232 s. ISBN: 978-80-262-0767-2.
- BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. Žebravé řády*. 1. vyd. III. díl, 1. svazek. Praha: Libri, 2006. 471 s. ISBN: 80-7277-088-8.
- BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. Kongregace a řeholní společnosti*. 1. vyd. IV. díl, 2. svazek. Praha: Libri, 2018. 249 s. ISBN: 978-80-7277-571-2.
- FILKA, Jaroslav. *Vznik katolické charismatické obnovy v Brně a cesta některých jejích společenství k založení provincie komunity Emmanuel na Moravě*. 1. vyd. Brno: Knihař, 2003. 112 s. ISBN: 80-86292-10-X.
- HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. *Řeholní život v českých zemích. Řeholní řády a kongregace, sekulární instituty a společnosti apoštolského života v České republice*. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 319 s. ISBN: 80-7192-222-6.
- MEČIAR, Kamil. *Životy vítazov*. 2. vyd. IV. díl, 1. svazek. Bratislava: LÚČ, 2006. 438 s. ISBN: 80-7114-567-X.
- MEČIAR, Kamil. *Životy vítazov*. 2. vyd. IV. díl, 4. svazek. Bratislava: LÚČ, 2006. 726 s. ISBN: 80-7114-570-X.
- PEYROUS Bernard a CATTA, Hevré-Marie. *Le feu et l'espérance. Pierre Goursat, fondateur de la Communauté de l'Emmanuel*. 2. vyd. Paris: Éditions de l'Emmanuel, 2006. 240 s. ISBN: 2-915313-78-4.
- SECONDIN, Bruno. *Nová hnutí v církvi*. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. 160 s. ISBN: 80-7192-391-5.
- Statute of the Neocatechumenal Way*. In *Statute of the Neocatechumenal Way*. Pasadena, CA: Hope Publishing House, 2003, s. 7–46. 125 s. ISBN: 0-932727-99-9.
- Statuts de la Communauté de l'Emmanuel et de la Fraternité de Jésus [Štatúty Komunity Emmanuel a Fraternity Ježišovej]*. Vatican: Conseil Pontifical pour les Laïcs, 8. décembre 1992. 11 s.

Dostupné online

- Bývalí dobrovolníci vyslaní na misie cez SADBAu*. [online]. Adopce na blízko [cit. 14.4.2023]. Dostupné z: <https://www.adopcenablizko.cz/dobrovolnici/byvali-dobrovolnici/>.
- Cesta v súčasnosti*. [online]. Neocatechumenátna cesta [cit. 14.4.2023]. Dostupné z: <https://neocatechumenaleiter.org/en/history/%5C#actualidad>.
- FIDESCO - čo robíme*. [online]. FIDESCO [cit. 14.4.2023]. Dostupné z: <https://www.fidescousa.org/what-we-do/two-types-of-involvement/>.
- FIDESCO - kto sme*. [online]. FIDESCO [cit. 14.4.2023]. Dostupné z: <https://www.fidescousa.org/what-we-do/>.
- Františkánske misie*. [online]. Františkáni [cit. 14.4.2023]. Dostupné z: <https://www.ofm.cz/frantiskani/frantiskanske-misie/>.

Karta dobrovolníka FIDESCO. [online]. FIDESCO [cit. 14.4.2023]. Dostupné z: https://www.fidesco-international.org/pl/wp-content/uploads/sites/5/2014/12/karta_wolontariusza.pdf.

Saleziánske misijné dobrovolníctvo – informácie. [online]. Adopce na blízko [cit. 14.4.2023]. Dostupné z: <https://www.adopcenablizko.cz/stat-se-dobrovolnikem/>.

Sme s mladými vo svete. [online]. Saleziáni Dona Boska [cit. 14.4.2023]. Dostupné z: <https://www.sdb.cz/co-delame/jsme-s-mladymi-ve-svete/>.

Zvyklosti Komunity Emanuel. [online]. 4. vyd. Éditions Emmanuel, 2018 [cit. 14.4.2023]. Dostupné z: <https://www.emmanuel.cz/media/dokumenty/zvyklosti-komunity-emmanuel-4/>.